

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Katedra bohemistiky

Slang v prostředí Brazílského Jiu Jitsu

Slang in Brazilian jiu jitsu community

Diplomová práce

Marie Lachendrová

Ediční a nakladatelská praxe
Kombinované studium

Olomouc, 2023

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje. Souhlasím s tím, aby má práce byla zpřístupněna v knihovně Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

V Jeseníku dne 24. 4. 2023

Marie Lachendrová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu této práce, PhDr. Ondřeji Bláhovi, Ph.D., bez něhož by nevznikla. Děkuji také všem, kteří se podíleli na vzniku této práce, ať už nepřímo jako spolutvůrci prostředí brazilského jiu jitsu, jež je mou vášní a inspirací, či přímo, tj.: Jan (Nitro) Heindl a Robin Javorek, Ing. Jan Kuba, Michal Sumelidis, trenéři a jedni z nejlepších učitelů, které jsem mohla poznat; Marek Mucha, jiužiteiro dokumentarista, taktéž jiužiteiro Monika Novosadová. Děkuji svému partnerovi Filipu Krškovi za BJJ v našem životě, zvědavost a nadšení, které tuto práci dovedly do závěrečné podoby.

OBSAH

1	Úvod.....	5
2	Teoretická část.....	7
2.1	Charakteristika Brazilského Jiu Jitsu (BJJ)	7
2.2	Historie a původ BJJ	8
2.3	Komunita BJJ	9
2.4	Slang v prostředí BJJ.....	10
3	Praktická část.....	14
3.1	Glosář slangových termínů	15
3.1.1	Základní lexikum slangu BJJ	15
3.1.2	Pohyby	33
3.1.3	Pozice.....	39
3.1.4	Guardy	43
3.1.5	Submissiony	51
3.1.6	Takedowny.....	59
3.2	Fonetické přepisy instruktážních videí	64
3.2.1	Fonetický přepis č. 1: „Arm bar“ v provedení Ing. Jana Kuby	64
3.2.2	Fonetický přepis č. 2: takedowny v provedení Jana Heindla	66
3.2.3	Fonetický přepis č. 3: tzv. „hawking“ v provedení Robina Javorka	68
3.2.4	Analýza fonetických záznamů instruktážních částí tréninků.....	72
3.3	Psaná komunikace (sociální sítě, soukromá korespondence)	78
3.3.1	Ukázka psané komunikace na internetu č. 1.....	78
3.3.2	Ukázka psané komunikace na internetu č. 2.....	81
4	Závěr	85
4.1	Pojmenovávací postupy ve slangu BJJ	85
4.2	Neverbální komunikace	86
	Anotace.....	88
	Resumé	89
5	Zdroje.....	90
5.1	Základní literatura.....	90
5.2	Rozšiřující literatura	90
5.2.1	Elektronické zdroje	90

1 Úvod

Cílem této diplomové práce je sběr dat potřebných k sestavení glosáře pojmů, které jsou základní stavební jednotkou slovní zásoby praktikanta brazilského jiu jitsu, jejich definice (zahrnující jejich mluvenou a psanou podobu, kategorizaci v rámci slovních druhů, definici významu, příklad užití a etymologický výklad) a následná analýza zjištěných dat. Glosář bude vytěžovat také údaje o uváděných pojmech z internetu, webových stránek zaměřených na propagaci, sponzoring nebo kumulaci informací k societě BJJ (s informativní, zábavní či edukační funkcí). Součástí sběru dat přímo z tréninků daného sportu (tedy z pořízených videozáznamů) je fonetický záznam (dle IPA) čtyř promluv tří trenérů BJJ a uvedení a rozbor psaného textu trenéra a praktikantky BJJ získaného na internetu, na sociálních či webových stránkách zřizovaných českými tělocvičnami BJJ.

V teoretickém podkladě práce bude definovaná charakteristika brazilského jiu jitsu, jeho specifika coby sportovního prostředí a society jako takové a historické pozadí jeho vývoje, které umožní hlubší pochopení vývoje jazykových prostředků a úplné porozumění současné podobě slangu. Zkoumaným prostředím (tedy zdrojem pro záznam a analýzu promluv v daném slangu) je s ohledem na aspekty (globální) BJJ ostravská tělocvična Gracie Barra¹ a internetové prostředí BJJ.

V analýze získaných dat bude brán v potaz globální charakter zkoumaného prostředí slangu; jsou tedy předpokládány odchylky spisovného jazyka ve slangu BJJ v rámci republiky, což vyplývá vůbec z podstaty slangu jako živé a neregulované variety jazyka. Provedená analýza poskytne náhled na další možný vývoj slangu a jeho nejzásadnější rozdíly v porovnání se slangy jiných sportů nebo zájmových činností obecně. Výsledkem analýzy bude také odhad porozumění českému slangu BJJ s ohledem na podobu slangu BJJ v regionech, kde jsou zásadním způsobem koncentrováni praktikanti BJJ (tj. Brazílie, USA). Analýza získaných dat také umožní pochopení komunikačních strategií praktikantů BJJ (zde budou brány v potaz pouze komplexní promluvy,

¹ Ostrava. [online]. Dostupné z: <https://www.draculino.cz/ostrava/>.

tzn. instruktážní součásti tréninků, zprávy z internetového prostředí BJJ) s ohledem na povahu tohoto prostředí.

Data budou podrobena analýze, jejímž výsledkem budou závěry hodnotící potenciál prostředí brazilského jiu jitsu coby komplexní společnosti, která je součástí vyšších úrovní society (tj. územně určených – států). Následně bude vyhodnocena také důležitost jazykového aspektu tohoto prostředí a jeho skupinový a existenční rozměr definovaný rámcem, který stanovují komunikační aspekty brazilského jiu jitsu.

2 Teoretická část

2.1 Charakteristika Brazílského Jiu Jitsu (BJJ)

Brazílské Jiu Jitsu (BJJ) je pojmenování užívané mimo Brazílii pro bojové umění orientované na grappling.² Kořeny tohoto bojového umění/sportu sahají do Japonska. V Brazílii se jiu jitsu uchytilo v roce 1920 a od té doby se stále vyvíjí. Přestože se tedy nejedná o místo původu jiu jitsu, jak v Brazílii, tak v USA, a nakonec i v Evropě BJJ dosáhlo značné obliby. Stalo se tak po vítězství Royce Gracieho v zápasech UFC.³ R. Gracie zastupoval rodinu zakladatele BJJ, Héliu Gracieho.⁴ V zápasech v 90. letech 20. století rodina Gracie doložila univerzální charakter, především pak nepopíratelnou všestrannost BJJ.⁵ Zápas jiu-jiteira, jak jsou označováni provozovatelé BJJ, Royce Gracieho proti konkurentům z prostředí mnoha jiných bojových sportů bez omezení pravidly prokázaly efektivitu BJJ a pomohly rozšířit povědomí o této formě boje.⁶

S ohledem na pouliční boje, z nichž BJJ víceméně vychází, je logickým pilířem tohoto bojového umění rodinná povaha komunity praktikantů BJJ.⁷ Výcviková metodika využitá v brazilském jiu jitsu je sestavena Džigoró Kanóem.⁸

Na světě je momentálně relativně vysoké množství tělocvičen/škol (7 tzv. hlavních), které se vyhraňují dle historie zápasů a bojového stylu svých zakladatelů (a/nebo

² Jedná se o typ zápasu, ve kterém zápasník usiluje o to dostat soupeře do situace, je nucen soubor vzdát. Využívá k tomu techniky (tzv. „submisson“, sg.). Jde primárně o techniky z boje na zemi – páčení (zámky), škrcení, lámání. Grappling je v podstatě sportovní verzí MMA, která nepovoluje údery a kopy. (Grappling – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Grappling#:~:text=Grappling%20je%20v%20podstat%C4%9B%20sportov%C3%AD%20verz%C3%AD%20MMA%2C%20kter%C3%A1,wrestling%20je%20v%20podrobn%C3%A9%20studii%20jednotliv%C3%BDch%20z%C3%A1pasnick%C3%BDch%20styl%C5%AF.>)

³ Ultimate Fighting Championship - Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ultimate_Fighting_Championship.

⁴ What is Jiu Jitsu | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 19.02.2022]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/bjj-news/brazilian-jiu-jitsu#1>.

⁵ Tamtéž, viz poznámka „3“.

⁶ Royce Gracie - Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Royce_Gracie.

⁷ Mental Benefits of BJJ – BJJ Fanatics. Access denied [online]. Copyright © 2023, [cit. 31.01.2023]. Dostupné z: <https://bjjfanatics.com/blogs/news/mental-benefits-of-bjj>.

⁸ Brazílské jiu-jitsu – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Braz%C3%ADlsk%C3%A9_jiu-jitsu#Amat%C3%A9rsk%C3%A9.

trenérů), a to např. Alliance, Gracie Barra, Atos.⁹ Pobočky tělocvičen jsou zřizované také za hranicemi země původu školy. Je tomu tak pro globalizaci, konkrétně pak pro rozšíření obliby BJJ prostřednictvím zápasnických aktivit představitelů jednotlivých škol a propojení komunity celého světa skrze sdílený internetový prostor.¹⁰

Poslední uvedený důvod zvýšení obliby BJJ po celém světě je důležitý pro prováděný výzkum. Právě na sociálních sítích se totiž střetávají rozličné jazykové society, užívají společný komunikační kód a hromadně rozšiřují systémový registr (jazykových prostředků) užívaných na internetu a následně také v tělocvičnách.¹¹ Rozšiřování lexika slangu BJJ je tedy prováděno v zásadní míře v internetovém prostředí, kde se virtuálně střetávají uživatelé mnoha jazyků, pročež obohacují už jistý základ daného lexika BJJ, tvořený z japonských a anglických výrazů.

2.2 Historie a původ BJJ

Brazilské Jiu Jitsu nebylo vytvořeno na základě konkrétní události, vyvíjelo se a stále se vyvíjí, což dokládá mnoho jeho forem a teorií.¹² Na rozvoj BJJ měl zásadní vliv Mitsuo Maeda, který studoval u „otce juda“ Jigoro Kano v Japonsku.¹³ Mitsuyo Maeda byl jedním z žáků, kteří předvedli širšímu publiku tuto odnož juda skrze účast na zápasech (i v cirkusech). Po návštěvě Anglie a USA Maeda podle některých zdrojů skončil v Brazílii, kde usměrnil styl Carlose Gracie, který následně předal tyto znalosti svým bratrům,

⁹ What Is the Best Jiu Jitsu Academy? (With Examples) - BJJ Schools - JiuJitsu News. Jiu-jitsu News - Brazilian bjj technique,lifestyle,training and competition [online]. Copyright © 2023 JiuJitsu News [cit. 31.01.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsu-news.com/what-is-the-best-jiu-jitsu-academy/>.

¹⁰ What Are The Best BJJ Tournaments In The World? - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/best-bjj-tournaments/#:~:text=The%20Best%20BJJ%20Tournaments%20For%20Everyone%201%201,....%208%208.%20IBJJF%20No-GI%20%28Worlds%20And%20Euros%29>.

¹¹ [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/communitybjj/>

¹² What is Jiu Jitsu | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 19.02.2022]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/bjj-news/brazilian-jiu-jitsu#1>.

¹³ About Mitsuyo Maeda. Brentwood Kids Jiu Jitsu - Crosley Gracie Jiu-Jitsu - Brentwood, California [online]. Copyright © 2023 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://crosleygracie.com/blog/76479/About-Mitsuyo-Maeda>.

inovujícím a reprezentujícím onu odnož juda v Rio de Janeiro.¹⁴ Z tohoto důvodu je pojmenování množství technik a pohybů japonských, přičemž původně sloužila tato označení pro komunikaci praktikantů juda.

Od roku 1920 linie rodiny Gracie soustavně vyučovala bojovníky v čím dál specifitějším bojovém umění. V Brazílii byla ve výuce a šíření brazilského jiu jitsu (školy Gracie) největším konkurentem luta livre, odlišný grapplingový styl,¹⁵ což vedlo k prosazení pouličního charakteru boje BJJ. Škola Gracie byla posléze otevřena v Kalifornii, čímž se rozšířilo obecné a komplexní povědomí o BJJ.¹⁶ Snad nejnámějším reprezentantem BJJ a zároveň školy Gracie je Rickson Gracie,¹⁷ jehož autobiografie byla vydaná v roce 2021 pod názvem „Breathe: A Life in Flow“.¹⁸

2.3 Komunita BJJ

Z výše uvedených souvislostí je zřejmé, že prostředí BJJ má uvolněnou, přátelskou povahu odvozenou od brazilské pouliční bratrskosti. Toto prostředí ovšem předně vychází z přísné disciplíny těla, způsobu myšlení a chování, jež je charakteristické pro japonskou kulturu (mj. judo).¹⁹ Požadavky disciplíny jsou nastavovány např. skrze nástupy na začátku a konci tréninku, slavnostní udělování vyšších úrovní pásků atd.²⁰ Projevem socializace v daném prostředí může být rozuměno osvojení si přirozených projevů uctivého respektu ke všem příchozím, přičemž čím vyšší má osoba pásek, tím výraznější jsou vůči ní projevy respektu. Těmito a mnoha dalšími aspekty se v BJJ

¹⁴ Carlos Gracie Senior | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/bjj-fighters/carlos-gracie-sr-profile>.

¹⁵ Luta Livre vs BJJ – History and Differences - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/luta-livre-vs-bjj-history-differences/>.

¹⁶ The Origin Story Of The Famous Gracie Garage - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/gracie-garage-story/>.

¹⁷ Rickson Gracie | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/bjj-fighters/rickson-gracie-facts-and-bio>.

¹⁸ Viz slovníček pojmů, heslo „flow roll“.

¹⁹ Viz poznámka „8“.

²⁰ BJJ Belt System: Everything you Need to Know | . BJJ Motivation - Your guide to improving your Jiu-Jitsu [online]. Dostupné z: <https://bjjmotivation.com/bjj-belt-system/>.

ukotvuje kázeň, právě k ní jsou praktikanti BJJ vedeni. Z potřeby sebedisciplíny, ke které BJJ praktikanta vede, plyne jeho obliba např. také mezi dříve závislími na návykových látkách a těmi, kteří kvůli handicapu (absenci končetiny, Aspergerově syndromu atd.) potřebují obzvlášť pevný řád ve svém životě.²¹

Ve zkoumaném prostředí ostravské tělocvičny BJJ Gracie Barra je kázeň vytlačovaná ostravskou společenskou normou. Obyčejem societ bojových umění je různorodost účastných sociálních vrstev, přesto je třeba neopomínat časovou a finanční náročnost BJJ. Ve sportovním prostředí se z logiky věci komunikuje především neverbálně. Ostravská potažmo slezská kultura je natolik provázaná určitou historicky zakotvenou hornickou surovostí v komunikaci, že takřka všechny sociální třídy v Ostravě (a okolí) mají společný charakteristický ráz komunikace, tj. zkratkovité vyjadřování, zjednodušování frází a další.

Významnou součástí provozování BJJ je účast na zápasech, které napomáhají rozšiřovat povědomí o tomto sportu, respektive kultuře BJJ.²² Setkávají se zde praktikanti BJJ mnoha národností – s českými závodníky se nejčastěji střetávají polští, slovenští i maďarští. Na závodech jsou střety jazykových skupin daleko dramatičtější; není zde prostor pro snahu o komunikaci, na mezinárodních zápasech se ozývá množství jazyků ze všech stran, nejdůrazněji a nejhlasitěji jazyky zápasníků, kteří právě bojují (o titul, prosazení, finance, přeneseně o své bezpečí a v přímém pojetí podstaty události také o svůj život).

2.4 Slang v prostředí BJJ

„(...) tohoto slangu užívají nejen lidé, kteří sport pěstují amatérsky, jako činnost zájmovou, ale i ti, jimž je sport profesí, hlavním zaměstnáním, i trenéři, špičkoví sportovci, sportovní reportéři a novináři, tělovýchovní pracovníci aj.“; sportovní prostředí je dokladem toho, jak obtížné je vést hranici mezi lidskou činností „zájmovou“

²¹ Benefits Of BJJ - 8 Reasons Why You Should Train BJJ. Fighters Vault - UNLEASH Your Martial Arts Potential [online]. Copyright © FIGHTERS VAULT 2023 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://fightersvault.com/benefits-of-bjj-training/>.

²² Viz poznámka „10“.

a „pracovní/profesní“, neboť „zájem“ sportovců často vyžaduje nejen fyzické, ale i psychické soustředění mnohem intenzivnější než mnohé profese.“ (1981, str. 66)

Potenciál komunikace praktikantů BJJ je s ohledem na živý organismus jazyka v internetovém prostředí (mezinárodního přesahu) a povahu dané society nesmírný a v konečném důsledku nezachytitelný. Každá zdokumentovaná informace týkající se brazilského jiu jitsu je dále distribuována. Jedná se o kvanta profesionálních, poloprofesionálních a amatérských záběrů, zpráv produkovaných institucemi (školami) a individui, které dále kolují informačním polem celého světa a kumulují na sebe různojazyčné reakce. Adresáty jsou v případě individuálních příspěvků (či dle záměru autora) všichni další praktikanti BJJ, kteří pak reagují i na sebe navzájem v různých jazycích (s představou adresáta komuniké téhož národa, jehož příslušníkem je i autor) či v lingua franca,²³ což je častější případ vzhledem k rozšíření sportu; dorozumivacím kódem v komunikaci příslušníků rozličných evropských zemí (např. Česka a Maďarska) tedy nejpravděpodobněji bude angličtina.

Mezinárodně uznávané weby sdružující videa s informační, edukační a/nebo zábavní funkcí, např. BJJ Fanatics,²⁴ Flograppling²⁵ a další pojmají každodenní rutinu vrcholového sportovce, pravidelného i příležitostného praktikanta BJJ. Na zmíněných webových stránkách se kromě videí zveřejňují také fotografie (ilustrační či týkající se přímo pojímaného tématu), analýzy, hodnocení, reportáže ze světa profesionálně praktikovaného BJJ; Jaroslav Hubáček uvádí v tomto kontextu: *„Na využívání sportovního slangu a na jeho šíření i mezi neaktivními sportovci a mezi početnými příznivci se značnou měrou podílí sportovní žurnalistika psaná i mluvená (v denním tisku,*

²³ Lingva franca je označení pro ten jazyk, který není mateřským jazykem ani jednoho účastníka komunikace a je vybrán jako dorozumivací kód, protože neznají mateřský jazyk protějšku. (LINGUA FRANCA | Nový encyklopedický slovník češtiny. Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. Copyright © Masarykova univerzita, Brno 2012 [cit. 24.04.2023]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/LINGUA%20FRANCA>).

²⁴ BJJ Fanatics je web vytvořen Bernardo Fariou (a sponzory), který distribuuje edukační (instruktážní) videa a další materiály, umožňuje propagaci praktikantů BJJ (následný sponzoring) a propagaci obchodů se sportovními produkty (oděvy, vybavení tělocvičen aj.), zahrnuje vlastní podcast atd.

²⁵ Texaská sportovní internetová organizace, která se angažuje ve světě graplingu a BJJ. Především v roli promotérů/sportovních žurnalistů natáčí a moderují sportovní události, např. ADCC, umožňují sponzoring vrcholovým sportovcům BJJ (Craig Jones, Gordon Ryana aj.).

v populárních časopisech, v rozhlasu a v televizi), která ve snaze zvýšit autentičnost a bezprostřednost zpráv, komentářů, a reportáží využívá často i slangových prostředků. Využívání sportovního slangu je pro žurnalistiku prostředkem jazykové aktualizace (ať už více či méně vhodné); to umožňuje fixaci tohoto slangu i v jazykovém povědomí širokých vrstev těch, kteří nejsou aktivními sportovci. (...)“ (1981, str. 67) V tomto je brazilské jiu jitsu specifické (v porovnání s ostatními sporty, v jejichž prostředí se vyvíjí vlastní slang): existuje množství anglických oficiálních webů pojednávajících o BJJ, přičemž praktikanti jednotlivých zemí čerpají z nich. V českém internetovém prostředí BJJ existují oficiální weby škol BJJ, jejichž funkcí je především informovat o vlastní existenci instituce nebo oznamovat události „světa BJJ“ (většinou z bezprostředního okolí). Sportovní žurnalistika však začleňuje BJJ až v měřítku mezinárodním (v angličtině), tedy umožňuje srovnávání s ostatním bojovým uměním a rozšíření možností slangu na této úrovni. Nižší úroveň slangu, tuzemskou, však nekoriguje žádná česká žurnalistika zaměřená pouze na tento sport – pokud je BJJ v prostředí českého internetu uváděno, pak v kontextu dalších bojových umění.

Na mezinárodních webech orientovaných na BJJ, spíše ovšem na sociálních sítích, lze pravidelně sledovat zprávy z okolí či přímo od zdroje, pojednávající o příbězích vázaných na prostředí brazilského jiu jitsu.²⁶

Mezi výrazná témata příběhů jiujiteros patří heroismus (např. záchrana sebe/příbuzného od ublížení na zdraví ze strany divokého nebo agresivního zvířete, násilníka aj.),²⁷ osobní přínos (psychická/fyzická vyrovnanost – u drogově závislých, fyzicky či psychicky handicapovaných)²⁸ a sounáležitost (vyzvedání sociálního přínosu, výchovy k fyzickému zdraví a zdravé regulaci energie, rušení sociálních struktur v rámci society daného sportu).²⁹ „Jedním z důsledků (tohoto) průniku sportovního slangu mimo

²⁶ BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/aj>.

²⁷ Brazilian Jiu-Jitsu Trained Jogger Kills Cougar With Bare Hands After It Attacks Him - SPORTbible. SPORTbible - The Latest Sports News, Videos, Rumours & Pictures [online]. Dostupné z: <https://www.sportbible.com/news/animals-runner-killed-cougar-with-his-bare-hands-after-it-attacked-him-20190205>.

²⁸ Viz níže analýza psané komunikace (kap. 2.3).

²⁹ Viz poznámka „21“.

skutečně sportovní prostředí je i tendence využívat původních slangových názvů sportovních v platnosti širší, mimoslangově, např. faulovat, ...“ (HUBÁČEK, 1981, str. 67) píše Hubáček; je tomu tak i v případě BJJ. Tento fakt však zastřešuje skutečnost daleko podstatnější – a to že i neprofesionální praktikanti BJJ komunikují se sebou navzájem v komunikačním kódu (českého) slangu BJJ bez závislosti na prostředí, v němž se vyskytují. Související poznámka pana Hubáčka o normování dnešního sportovního slangu v klasických sportovních disciplínách se BJJ příliš netýká – brazilské jiu jitsu je vnímáno jako nepatrná část bojových umění.³⁰ Přes známost ve světě je v Česku stále málo profesionálů i praktikujících amatérů a oficiální organizace bez příslušnosti ke škole BJJ v podstatě neexistují, čemuž paradoxně „napomáhá“ internetová provázanost. Tato současná podoba (nezastřešení society organizací, a to přes její šíři, tedy množství participantů) vysvětluje absenci české žurnalistiky orientované výhradně/detailně na brazilské jiu jitsu.

Za podotknutí stojí také hodnota anglických komuniké Johna Danahera, osobnosti BJJ vyučující tento sport takřka vědecky,³¹ přispívající na internet texty vztahenými k problematice sportu, preferencím fyzického a psychického nastavení praktikanta BJJ (graplingu), hodnocení vztahu jedince k existenčnímu ohrožení atd. Z hlediska obsahu internetových příspěvků J. Danahera³² je jednotící tendence psychických a fyzických atributů praktikanta BJJ produktivní; angličtina je profanována coby lingua franca ve srozumitelném, univerzitním projevu (jak psaném, tak mluveném – v instruktážních videích), Danaherovy texty usnadňují osvojení komunikačního kódu i pasivním uživatelům anglického jazyka.

³⁰ Viz poznámka „3“.

³¹ John Danaher je učitelem bojových umění a doktor filozofie.

³² John Danaher. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100044377958206>.

3 Praktická část

Po hodinách útržkovité komunikace na prvních trénincích se slovník nováčka rozvíjí. Už rozumí, že „tatami“³³ je podložka, „oss“³⁴ zvolává radostně (viz níže) a „jiujiteiro“³⁵ je praktikant BJJ. První tréninky jsou naplněny kardio cvičením, strečkem³⁶ a učením se pohybu, který je ochuzen o nadbytečnost – tedy učením se základních pozic a pohybů. V první podkapitole jsou uvedeny nejfrekventovanější výrazy, řazené do následujících kategorií: základní pojmy, pohyby, pozice, guardy, submissiony, takedowny.³⁷ Tyto pojmy jsou uvedeny ve své mluvené i psané podobě, je jim přiřazen rod (u substantiv), způsob skloňování (časování), dále je v rámci průběžné analýzy definován význam výrazů, zaznamenán příklad užití výrazů ve větách a proveden pokus o jejich etymologický výklad. Sběr dat je proveden na trénincích v ostravské tělocvičně, jak je výše uvedeno, a v internetovém prostředí.³⁸

³³ Tatami – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tatami>.

³⁴ OSS Meaning - Origin, Usage, And Purport - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 21.10.2022]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/what-does-oss-mean/>.

³⁵ Jujitsuka or Jiu-jiteiro?. How do you call yourself? A jujitsuka... | by BJJ Hashashin | Medium. Medium – Where good ideas find you. [online]. Dostupné z: <https://medium.com/@harrysuke/jujitsuka-or-jiujiteiro-7c68dae31d7c>.

³⁶ Výraz strečink je odvozen od anglického výrazu „stretch“, tzn. protažení, natažení, napínání.

³⁷ 60+ Brazilian Jiu Jitsu Submissions - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/brazilian-jiu-jitsu-submissions/>.

³⁸ Především na stránkách bjj-world.com, bjjheroes.com.

3.1 Glosář slangových termínů

3.1.1 Základní lexikum slangu BJJ

V BJJ jsou pojmenovávány pozice, přechody, tzv. [svipy], „sweeepy“,³⁹ techniky páčení a škrcení neboli [sabmišny], „submissiony“⁴⁰ a (většinou) judistické shody protivníka na zem, tj. [tejkdauny], „takedowny“.⁴¹ Toto obecné názvosloví vychází z angličtiny či japonštiny a protlačení varianty v případě dvojího pojmenování spočívá na místě původu a rozšíření pojmenovávání.

V níže uvedených tabulkách jsou uvedena pojmenování, a to ve své mluvené podobě (tj. zvýrazněna), dále jejich psaná podoba, podle níž je glosář řazen abecedně, slovní druh, způsob jeho skloňování/časování, definice významu, příklad užití daného výrazu ve větě a pokus o etymologický výklad.

дзoуk	choke ⁴²	substantivum	maskulinum	hrad
Synonymum výrazu „škrcení“. ⁴³				
[jaki: +si mu teda ?dal ten дзoуk ↑]				
V anglickém jazyce byl výraz „choke“ použit ve 13. století ve významu „zastavit dech tím, že se zabrání vniknutí vzduchu do průdušnice“, ve 14. století ve významu „lapání po dechu“. Ve staroangličtině má výraz „aceocian“, od něhož je výraz „choke“ zřejmě odvozen, význam „dusit“, tj. pravděpodobně složeno z kořene „ceoke“, tedy výrazů „jaw, cheek“ ⁴⁴ – „čelist, tvář“.				

³⁹ BJJ Sweep Anatomy: How To Effortlessly Sweep Anyone | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/bjj-lifestyle/bjj-sweep-how-to-sweep-anyone/>.

⁴⁰ Viz poznámka „38“.

⁴¹ Brazilian jiu-jitsu - Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Brazilian_jiu-jitsu.

⁴² Trenér BJJ John Danaher na základě judistického rozlišení fyziologických příčin úspěšného submissionu pomocí škrcení rozlišuje mezi výrazy [strongl], „strangle“ (tj. tedy uškrcení prostřednictvím vyvíjení tlaku na krkavici, což způsobuje přerušování toku krve do mozku, např. [?er ?ence:], „RNC“, viz podkapitola „submissiony“) a „choke“ (uškrcení způsobené zastavením přívodu vzduchu, např. [gilotina], „gilotina“).

⁴³ Výraz „škrcení“ se ovšem ve slangu BJJ užívá oproti výrazu „choke“ ve výrazně nižší míře.

⁴⁴ choke | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=choke>.

đzouknout	chokenout ⁴⁵	verbum	2. slovesná třída (D)	tiskne
Synonymum výrazu „škrtit“; provádět / „nasazovat (soupeři) choke“.				
[tis ho đzouknul ↑ jak ↑]				
Viz „choke“.				

dotazeni:	dotažení ⁴⁶	substantivum	neutrum	stavení
Proces dokončování submissionu. ⁴⁷				
[tam ?u] je vi:dze moznosti: dotazeni:↓]				
Frekventovanost tohoto výrazu ve slangu BJJ je vyšší než slovního spojení „dokončení (submissionu)“, přestože by bylo zřejmě patřičnější. Je tomu tak pravděpodobně kvůli expresivitě daného pojmu („dotažení“); výraz „tah“ evokuje silový posun. ⁴⁸				

dotahovat	dotahovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Dokončování submissionu.				
[dota:hni si to ↓]				
Viz „dotažení“.				

⁴⁵ Viz poznámka „44“.

⁴⁶ Viz fonetický přepis č. 3 (kap. 2.2.3).

⁴⁷ Viz níže – „submission“.

⁴⁸ Přesto ani „dotažení“ nemusí být silové.

floʁol	flow roll ⁴⁹	substantivum	maskulinum	hrad
Označení pro „zápas“, během něhož se jeho aktéři pohybují tak, aby navazovali na své vlastní pozice bez přerušení a umožnili to samé i protivníkovi. Tzn. sparing bez zakončení – submissionů.				
[da:me si tɪkra:t floʁol ?a dva sparingi ↓]				
Označení bylo vytvořeno Ricksonem Graciem; původní význam výrazu „flow“ v překladu z anglického jazyka je „proudit“ („plynout“) a stejně jako v případě výrazu „roll“ ⁵⁰ je i ve vazbě ustálené slovní spojení „flow roll“ použito na základě vnější podobnosti, jedná se tedy o metaforické pojmenování. ⁵¹				

frejm	frame ⁵²	substantivum	maskulinum	hrad
Bezpečný osobní prostor, tj. prostor mezi aktéry zápasu.				
[drʒi:m si tadi ten frejm ↑]				
Metonymie: „frame“ je anglický výraz pro „rám“, praktikant BJJ tedy metaforicky „rámuje“ svůj prostor.				

⁴⁹ Facebook. Access denied [online]. Copyright © 2023 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsu.com/blogs/jiujitsu/flow-roll>.

⁵⁰ Viz níže – „roll“.

⁵¹ How to 'flow with the go' with Master Rickson | Rickson Gracie Academy. Rickson Gracie Academy - Improve your Jiu-Jitsu with the legend. [online]. Dostupné z: <https://rickson.academy/en/posts/how-to-flow-with-the-go-with-master-rickson>.

⁵² How And Why BJJ Frames And Levers Work - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: https://bjj-world.com/bjj-frames-and-levers/#When_To_Use_Frames.

frejmovat	framovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Udržování bezpečného prostoru mezi protivníky; provádění framu.				
[f halvgardu musi:] ne?usta:le frejmovat ↓]				
Viz „frame“.				

grip	grip ⁵³	substantivum	maskulinum	hrad
Synonymum pro úchop prsty.				
[γitnu si kimura grip ↓]				
V překladu z anglického jazyka znamená „grip“ – „sevření“. Výraz má původ pravděpodobně ve staroangličtině; „grippan“ znamená „uchopit“; v německém dialektu má výraz „greipanan“ význam „ukrást“. ⁵⁴				

⁵³ Např. tzv. „monkey grip“, [**manki grip**] „kimura grip“, [**kimura grip**].

⁵⁴ grip | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=grip>.

hu:k	hook ⁵⁵	substantivum	maskulinum	hrad
Synonymum pro „háček“. Končetina provádějící háček se „zahákne“ za končetinu oponenta.				
[zbař se toho dela řiva hu:k ↓]				
V překladu z anglického jazyka znamená „hook“ – „hák“. Výraz má původ pravděpodobně v pragermánštině; „hokaz“/„hakan“ znamená „háček“, „zub“ (z kořene „keg“). ⁵⁶				

džiu džitsu	jiu jitsu	substantivum	neutrum	stavení
Výraz označující japonské umění boje / bojového systému, způsob sebeobraný beze zbraně; východisko BJJ. ⁵⁷				
[gdý] džiu džitsu ↑ tag brazilske: ↓]				
Výraz je složen z japonského označení [džiu], „jiu“, neboli „jemný“, „přizpůsobivý“, a [džitsu], „jitsu“, tj. termín pro japonské umění „budžucu“, což znamená „technika“, „umění“. ⁵⁸ Odvozený výraz [džudžitejro], „jiujiteiro“ tedy označuje praktikanta BJJ – „jemného umělce“. ⁵⁹				

⁵⁵ Např. tzv. „over hook“, [ʔouvr hu:k], „under hook“, [ʔandr hu:k] či v češtině „háčky nohama“, tj. např. „de la riva hu:k“, [dela řiva hu:k].

⁵⁶ hook | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=hook>.

⁵⁷ Brazilské jiu-jitsu – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Brazilsk%C3%A9_jiu-jitsu.

⁵⁸ Jujutsu - Wikipedia. [online]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Jujutsu>.

⁵⁹ Jujitsuka or Jiujiiteiro?. How do you call yourself? A jujitsuka... | by BJJ Hashashin | Medium. Medium – Where good ideas find you. [online]. Dostupné z: <https://medium.com/@harrysuke/jujitsuka-or-jiujiteiro-7c68dae31d7c>.

kimono	kimono	substantivum	neutrum	město
Oděv určený pro vykonávání BJJ tzv. v [gi], „gi“. ⁶⁰				
[mu nedovolujete ?abi va:s → si přita:hl to kimono ↓]				
„Kimono“ je japonský výraz označující tradiční oděv, tj. původně všechny typy oblečení, později dlouhé roucho. Vývojem, tedy zužováním významu, došlo k převzetí tohoto označení v českém jazykovém prostředí pro „oděv (určitých) bojových umění“, tj. juda, BJJ. ⁶¹				

lapel/lapela	lapel/lapela	substantivum	maskulinum/femininum	hrad/žena
Límeček, přesněji límcová část kimona, vyztužená speciálně pro účely silových tahů.				
[+du si pro tu lapelu ↑]				
Výraz „lapel“ v anglickém jazyce znamená „klopa“, stejně tak portugalský výraz „lapela“ (tj. z brazilské portugalštiny). Na počátku 14. století byl kořen tohoto slova, „lap“, ve starogermánském jazyce použit ve významu „obklopit (něco něčím jiným)“, na počátku 17. století „položít jednu část na druhou tak, aby se překrývaly“. ⁶²				

⁶⁰ Označení v japonském jazyce. Běžné je rozlišení zápasů BJJ tzv. „v gi / no gi“ (tzn. „s kimonem / bez kimona“). [EXPLAINED] Gi Vs NoGi BJJ | 16 Things To Know Before You Start. The Fight Bible - Strictly Fighters [online]. Copyright © 2023 StrictlyFighters.com [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://strictlyfighters.com/gi-vs-nogi/>.

⁶¹ Kimono – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kimono>.

⁶² lapel | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=lapel>.

?os	oss ⁶³	citoslovce	-	-
Výraz „oss“ je jednou z frází, která je nejčastěji spojovaná s BJJ a dalšími bojovými uměními s japonskými kořeny. Zvolání při povelu k procvičení právě předvedeného cviku, sweapu aj. postupů v BJJ, při započetí sparingu. ⁶⁴				
[da:me si dva sparingi → os ↓]				
Výraz „oss“ se vyvinul z japonského „osu“, ⁶⁵ používaného v Japonsku s významem „prosím“, „pokud můžete“ či „s vaším svolením“. ⁶⁶				

pa:ka	páka	substantivum	femininum	žena
Tlak vyvíjený proti kloubu soupeře.				
[?armbar je při:čna pa:ka na rameno ↓]				
Výraz „páka“ je užíván pro jednoduchý stroj, tyč otočnou okolo jednoho bodu. ⁶⁷ Výraz „páka“ vznikl z kořene „pak“, tj. „o ději protikladném“; předmět označený jako páka tedy působí „protikladnou silou“. ⁶⁸ Jedná se tedy o rozšíření výrazu s týmž významem, a to na fyziologii člověka (tj. metaforické pojmenování).				

⁶³ Mezinárodně užíván také v podobě „Osss“.

⁶⁴ V japonských tělocvičných bojových uměních je výraz „Osu“ používán jako souhlas, vyjádření pochopení (směrem k trenérovi) i pochvaly soupeři.

⁶⁵ Vyslovované [os].

⁶⁶ OSS Meaning - Origin, Usage, And Purport - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 21.10.2022]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/what-does-oss-mean/>.

⁶⁷ Páka – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1ka>.

⁶⁸ Vyhledávání [opak]. Vokabulář webový [online]. Copyright © 2006 [cit. 15.11.2022]. Dostupné z: <https://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx?hw=opak>.

pa:džit	páčit	verbum	4. slovesná třída (N)	prosí
Vyvíjet tlak vůči kloubu soupeře; provádět páku.				
[pa:tʃi:] tak → že vivi:ji:] tlak na spodni: stranu lokte ↓]				
Viz „páka“.				

pasink	passing ⁶⁹	substantivum	maskulinum	hrad
Procházení nohou soupeře, při němž je cílem dostat se na tělo soupeře, a tím získat prostorovou a fyzickou převahu.				
[pasni ho ↓]				
V překladu z anglického jazyka je výraz „pass“ užíván ve významu „procházet (nohy soupeře)“. ⁷⁰ „Passing“ vyjadřuje odvozené substantivum „procházení“. Jedná se tedy o zúžení významu výrazu na „procházení nohou (zápasníka)“. ⁷¹				

pasovat	pasovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Procházet nohy soupeře; provádět passing.				
[pasuj a pag dr] pozici ↓]				
Viz „passing“.				

⁶⁹ V přibližně stejné míře jako výraz „pasovat“ je užíván také výraz [**procha:zet**], „procházet“ (verbum 4. slovesné třídy, vzor sází, vid nedokonavý).

⁷⁰ V plném znění „passing the guard“.

⁷¹ BJJ Guard Passing – Why It Doesn't Work And How To Fix It - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/bjj-guard-passing-formula/>.

přesink (presing)	presing/pressing	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Vyvíjení fyzického i psychického tlaku na soupeře omezováním hybnosti a vytlačováním vzduchu z plic (tzn. „uzemnění“ soupeřova trupu a stlačování jeho hrudního koše).⁷²</p>				
<p>[celi: sparink f přesingu je g nitěmu ↓]</p>				
<p>V překladu z anglického jazyka výraz „pressing“ označuje „(s)tisk“, „lisování“ či míru naléhavosti (adj.). Ve 14. století anglický výraz „pressen“ vyjadřoval verbum „sevřít“, později v tomtéž století byl význam rozšířen na „shromáždění v davu“, ještě později na význam „vyvíjení váhy/síly/tlaku proti“.⁷³ Výraz má původ v latině; „pressare“ znamená „tlačit“. Výraz užívaný ve slangu BJJ je univerbizací ustáleného slovního spojení „pressure passing“.⁷⁴</p>				

presovat	presovat/presovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
<p>Vyvíjet tlak na soupeře za účelem omezení přísunu vzduchu do plic, snížení komfortu soupeře; provádění presingu.</p>				
<p>[presuj na zatřa:tku sparingu a bjehem toho vimisli → tso da:l ↓]</p>				
<p>Viz „presing“.</p>				

⁷² The Best Pressure Passing Against A Tricky BJJ Guard - BjjTribes. BjjTribes - BJJ News, Interviews & Articles [online]. Dostupné z: <https://bjjtribes.com/what-is-pressure-passing/#:~:text=Pressure%20Passing%20is%20one%20of%20the%20most%20common,lesser%20chance%20the%20opponent%20can%20retain%20their%20guard.>

⁷³ pressing | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=pressing>.

⁷⁴ Pressure Passing - Concept and Details - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/pressure-passing-details/>.

přeyod	přechod ⁷⁵	substantivum	maskulinum	hrad
Proces změny pozice během submissionu / flow rollu.				
[+neska si uka:zeme přeyodi na za:da ↓]				
Změna sémantiky umožňuje využití tohoto výrazu pro označení konkrétní činnosti v daném sportu.				

přeya:zet	přecházet	verbum	4. slovesná třída (N)	sází
Měnit pozice; provádět přechod.				
[přeyji u] do mauntu ↓]				
Viz „přechod“.				

⁷⁵ Někdy nahrazováno anglicismem [**tranzijn**], „transition“.

rol	roll	substantivum	maskulinum	hrad
Označení pro sparing. ⁷⁶ Ve zkoumaném prostředí (ostravské tělocvičny BJJ) je výraz „roll“ méně frekventovaný než výraz „sparing (sparring)“.				
[dva roli ?a teyniku → ?os ↓]				
V překladu z anglického jazyka znamená „roll“ – „valit“. ⁷⁷ Vzhledem k častému kompenzování výrazů „sparovat“ a „rolovat“ výrazem „válet se“, ⁷⁸ tkví původ tohoto termínu zřejmě v přenesení významu původního označení na základě vnější podobnosti. Mnoho technik, a nakonec také rollů, působí jako „válení se (po soupeři)“. Přes původní příslušnost slova mezi verba se tento výraz užívá v českém prostředí BJJ ve významu „zápas“ (chápe se tedy jako substantivum) a v odvozeném tvaru verba se skloňuje dle vzoru „kupuje“.				

rolovat	rolovat/rolovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Účastnit se sparingu.				
[zarolujem ↑]				
Viz „presing“.				

⁷⁶ Just Roll BJJ Mentality: Is Rolling Always A Good Idea? - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/just-roll-bjj-mentality/>.

⁷⁷ Také „rohlík“, „najat“.

⁷⁸ Výraz [va:let (se)], „válet (se)“ je eufemistický: v dialogu praktikantů BJJ zní prohlášení „nebojovně“: „Poválíme se spolu?“.

rozbi:jeni:	rozbíjení ⁷⁹	substantivum	neutrum	stavení
Aktivní oponování útoku protivníka za účelem „otevření zámku“ („lock“), přičemž je pomyslný kruh tvořen sepjatými končetinami (případně vlastní/oponentovou lapelou a končetinou). Snahou při aktu rozbíjení je narušit tento zámek, metaforicky ho rozbít.				
[?a tadi u] je nejake: rozbijeni: →]				
Metaforické pojmenování na základě exprese. ⁸⁰				

rozbi:jet	rozbíjet	verbum	2. slovesná třída (N)	sází
Snažit se o narušení „zámku“ (guardu); provádět rozbíjení.				
[rozbi: gart ?a proγazej ↓]				
Viz „rozbíjení“.				

⁷⁹ Synonymem je „pasování (guardu)“ – „passing (guard)“.

⁸⁰ Přes podstatu bojových umění lze v zápase v BJJ přecházet z pozice do pozice bez „zakončení“ (viz „flow roll“) a k „bití“ fyzicky dojít nemusí. Bez násilí může probíhat (mezi technicky zaměřenými zápasníky) i standardní, plnohodnotný zápas zakončovaný submissiony.

sabmijn	submission ⁸¹	substantivum	maskulinum	hrad
Označení pro zakončení útoku na soupeře, a to škrčením vlastní/soupeřovou rukou, částí kimona k tomu určenou – lapelou, páčením paže z ramene, kotníku z kloubu atd. ⁸² Relativně rozšířenou obdobou výrazu, která je také jeho zkrácením, je [sabmise] , „sabmise“.				
[ten sabmijn jsem netřekal ↓]				
V překladu z anglického jazyka výraz „submission“ znamená „podání“; v latině nese „submissio“ význam „degradace, potopení“. S ohledem na definici termínu je podstatou významu „ponížení (soupeře)“, učinění oponenta submisivním. ⁸³				

sabnout	sabnout/subnout	verbum	2. slovesná třída (D)	tiskne
Zakončování útoku na soupeře; provádění submissionu.				
[sabnul mje ↓]				
Viz „submission“.				

⁸¹ Výrazy **[zakondženi:]**, „zakončení“ (tedy také **[zakondžovat]**, „zakončovat“) ve významu úspěšného provádění submissionu je častou náhradou výrazu „submission“ a „sabmise“.

⁸² 60+ Brazilian Jiu Jitsu Submissions - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/brazilian-jiu-jitsu-submissions/>.

⁸³ submission | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=submission>.

sparink	sparing/sparring	substantivum	maskulinum	hrad
Synonymum pro zápas v BJJ. ⁸⁴				
[da:me sparink ↑]				
<p>V překladu z anglického jazyka znamená „sparring“ – „zápas“.⁸⁵ Výraz „spar“ byl použit v anglickém jazyce okolo 14. století ve významu „spěchat“;⁸⁶ v 17. století v kontextu kohoutích zápasů a v roce 1755 bylo označení „sparring“ užit v přímém významu „zápasení v boxu“. Po možném původu slova lze také úspěšně pátrat v jazyce francouzském („esparer“ – tj. „kopnout“) a italském („sparare“, tj. „vrhnout“); předpokládá se vliv latiny na tvorbu uvedených cizojazyčných výrazů, tj. „ex-“ ve významu „ven“, „z“, „nahoru“ a „bez“ a „parare“ ve významu „připravit, odvrátit“.⁸⁷</p>				

sparovat	sparovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Účastnit se zápasu v BJJ; provádět sparing.				
[sparujeme → nekeca:me ↓]				
Viz „sparing“.				

⁸⁴ Rolling In BJJ: How to Improve Your Sparring - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/rolling-in-bjj-improve-sparring/>.

⁸⁵ Sparring – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sparring>.

⁸⁶ spar | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=spar>.

⁸⁷ [online]. Dostupné z: Sparring – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sparring>.

strip/strajp	strip	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Hodnotící prostředek; každý jiujiteiro na patřičném ceremoniálu, tzv. [pa:skova:ni:], „páskování“,⁸⁸ v rámci ohodnocení k pásku postupně získává od svého trenéra maximálně 4 stripy, hodnocení následně pokračuje na další stupeň (barvy). Bílé úzké stripy si sám jiujiteiro fyzicky nalepí na místo k tomu určené na svém pásku (na jeho černém zakončení), využívá se tzv. tejpa.⁸⁹</p>				
[kolik ma:f stripu: ↑]				
<p>V překladu z anglického jazyka znamená „strip“ – „pruh“. V 15. století v angličtině tento výraz označoval „dlouhý, úzký plochý kus (látky)“, odvozen byl pravděpodobně z německého „strippe“, tzn. „řemínek“.⁹⁰</p>				

svip	sweep	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Označení pro přetočení soupeře do pozice, která je vůči nově obsazené pozici jiujiteira provádějícího daný pohyb submisivní.⁹¹</p>				
[tec pojedeme svipy ↓]				
<p>V překladu z anglického jazyka výraz „sweep“ znamená „zamést“. Toto metaforické pojmenování tedy vychází z přibližné podobnosti zametání a „přetáčení soupeře“.⁹²</p>				

⁸⁸ [online]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/groups/728921950521457/search?q=p%C3%A1skov%C3%A1n%C3%AD>.

⁸⁹ Tejpy, aneb k čemu slouží ty barevné pásky. Rehabilitace a fyzioterapie Dobříš pro děti a dospělé [online]. Copyright © 2023 janadurdikova.cz [cit. 02.02.2023]. Dostupné z:

<http://janadurdikova.cz/tejpy-aneb-k-cemu-slouzi-ty-barevne-pasky/>.

⁹⁰ strip | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=strip>.

⁹¹ Sweep (martial arts) - Wikipedia. [online]. Dostupné z:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Sweep_\(martial_arts\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Sweep_(martial_arts)).

⁹² sweep | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online].

Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=sweep>.

tap	tap	substantivum	maskulinum	hrad
Označení signálu prohrávajícího jiujiteira. Jedná se o poklepání na tělo soupeře provádějícího submission/pressing, tatami, či o ústní projev.				
[+si mje neslifel ↑ ři:kal +sem tap ↓]				
V překladu z anglického jazyka znamená výraz „tapping“ – „klepání“, ⁹³ výraz „tap“ – „klepat, ťukat“. Ve starofrancouzském jazyce, z něhož byl termín pravděpodobně odvozen, „taper“ znamená „lehce udeřit“. ⁹⁴				

tapovat	tapovat ⁹⁵	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Vzdávat se prováděním „tapování“. ⁹⁶				
[tapuj ac to +de poznat ↓]				
Viz „tap“.				

⁹³ V překladu také „odposlech“.

⁹⁴ tap | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=tap>.

⁹⁵ Tento výraz bývá často nahrazován výrazem [pla:cat], „plácát“ (a to kvůli nejčastějšímu způsobu „tapování“).

⁹⁶ Tj. „tapováním“.

tatami	tatami	substantivum	neutrum	stavení
Žíněnka určená pro trénink bojových sportů, tj. mj. BJJ. Výraz může být použit také jako synekdocha označující společný prostor sdílený pro danou činnost. ⁹⁷				
[tatami tadi je daleko tvrtji: → li:p se na jem jedou tejk?dauni ↓]; [cefi:m se na tatami ↓]				
Výraz „tatami“ pochází z japonského jazyka; původně označuje tradiční japonskou rohož o přesných rozměrech, ⁹⁸ nakonec i měrnou jednotku. ⁹⁹				

?u:nik	únik ¹⁰⁰	substantivum	maskulinum	hrad
Postup, který odvrací úspěch oponentova zamýšleného submissionu (zakončení útoku). Také cesta či podnět umožňující úspěšné vyhnutí se protivníkovu útoku.				
[ja: neyzi ?uđzit → @ ?u:nik s toho gdi? ?uf va:s nekdo yitne ↑]				
Termín proměňuje (zužuje) sémantiku výrazu „únik“.				

visvipovat	vysvipovat/vysweepovat	verbum	3. slovesná třída (D)	kupuje
Provádět pohyb za účelem získání převahy nad soupeřem; provádět svip.				
[visvipuj se s toho ↓]				
Viz „svip“.				

⁹⁷ Tatami – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tatami>.

⁹⁸ Tj. 90x180 cm.

⁹⁹ Viz poznámka „98“.

¹⁰⁰ Nepříliš častým synonymem pro „únik“ je „útěk“. Ovšem daleko frekventovanější než odvozené verbum „uniknout“ je kvůli dynamičnosti prostředí a plynulejší výslovnosti „utěct“.

za:mek	zámek	substantivum	maskulinum	hrad
Uplatnění pozice či části submissionu umožňující provádějícímu jiujeirovi získat převahu nad soupeřem. Jedná se o uzavření kruhu z hlediska fyziologie (např. v „closed guardu“ je soupeř „zamčen“ oběma nohama provádějícího).				
[nasaꝝ za:mek ↑ jinak ci utedꝝe a přetyozi: ?u:sili: bude g niꝝemu ↓]				
Víceméně obdobně frekventovaně se ve zkoumaném prostředí a ve virtuálním prostředí českého BJJ používá výraz [lok], „lock“ – v překladu z anglického jazyka tj. „zámek“. Termín vznikl na základě vnější podobnosti, jedná se tedy o metonymické pojmenování.				

zamknout	zamknout ¹⁰¹	verbum	5. slovesná třída (D)	dělá
Uzavřít kruh v rámci vlastního pohybu, a to vůči tělu protivníka; provést zámek.				
[zamkꝝi ho do ga:rdu ↓]				
Viz „zámek“.				

¹⁰¹ Výraz je nahrazován také slovem [**loknoꝝt**], „locknout“, ne však příliš frekventovaně.

3.1.2 Pohyby

snejk	snake	substantivum	maskulinum	pán
Pohyb spočívající v přisunutí se k soupeři z boku prostřednictvím vymrštění boků a zapření spodního chodidla do podložky. Je to tedy „obrácený šrimp“. ¹⁰²				
[ujelej snejka ↓]				
V překladu z anglického jazyka výraz „snake“ znamená „had“. Pojmenování tohoto pohybu tedy také vzešlo z vnější podobnosti s hadím pohybem (tj. metafora).				

snejkovat	snakovat ¹⁰³	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Přisunutí se k soupeři; provedení pohybu „snake“.				
[snejkuj ↓]				
Viz „snake“.				

¹⁰² Snake Forward Drill for Brazilian Jiu Jitsu - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2023 Google LLC [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Fsj4NZQ8xgl>.

¹⁰³ Stejně jako v případě výrazu „úpa“ a „šrimp“, také výraz „snake“ je užit pro tvorbu verba s prefixem vy- (3. třída, vzor kupuje): [vi:snejkuj (se)], „vysnejkuj se“ (dokonavé verbum).

sit ?aut	sit out ¹⁰⁴	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Jedná se o komplexní pohyby (tedy sérii pohybů), při nichž břicho praktikanta směřuje do stropu, země (podložky – tatami) se dotýkají pouze dlaně a chodidla. Stehna a břicho jsou na stejné horizontální úrovni, paže a holeně kolmo k zemi. Pohyb samotný vychází z úhlopříčného zvednutí končetin (pravé nohy / levé ruky a naopak) a proměňování pozice břichem směrem nahoru a dolů.¹⁰⁵</p>				
<p>[uteř p̄es sit?aut ↓]; [tec pojedeme teynidzke: vsta:va:ni: → sit?aut ↓ / ffixni zna:me ↓]</p>				
<p>V překladu z anglického jazyka je pojmenování obrazné – „(vy)sednout z“. V praxi je tento pohyb využíván při zakončení – submissionu.</p>				

¹⁰⁴ Obdobně frekventovaný výraz je synonymum (slovní spojení) [**tey nicke: fsta:va:ni:**], „technické vstávání“.

¹⁰⁵ sit out bjj - Bing video. Bing [online]. Dostupné z:

<https://www.bing.com/videos/search?q=sit+out+bjj&docid=608019661503557453&mid=AB05B0A2F394410344FEAB05B0A2F394410344FE&view=detail&FORM=VIRE>.

šrimp	šripm/shrimp ¹⁰⁶	substantivum	maskulinum	pán
Pohyb, jenž spočívá ve vymrštění boků za účelem úniku směrem od soupeře, a to pomocí odražení se od země vlastní nohou. Výchozí pozice je pozice plodu, provádějící jiujiteiro je tedy původně schoulený (bok a rameno jsou položeny na zemi). ¹⁰⁷				
[?uɟejɐj ʃrimp ↓]				
V překladu z anglického jazyka výraz „šrimp“ znamená „kreveta“, ¹⁰⁸ pojmenování tak vzniklo na základě vnější podobnosti pohybu krevety (metafory). ¹⁰⁹				

šrimovat	šrimovat/shrimovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Odmrstit se od soupeře; provádět šrimp/šrimpy.				
[ʃrimpuj ↓]				
Viz „šrimp“. ¹¹⁰				

¹⁰⁶ Také [**hip iskejp**], „hip escape“, v překladu „útěk boků“. Tento výraz se však v lexiku českých praktikantů BJJ v běžné komunikaci pravidelně nevyskytuje.

¹⁰⁷ Shrimping BJJ Step By Step: How To Shrimp? - Jiujitsu News. Jiu-jitsu News - Brazilian bjj technique, lifestyle, training and competition [online]. Copyright © 2023 Jiujitsu News [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsu-news.com/shrimping-bjj-step-by-step/#:~:text=Shrimping%20BJJ%20is%20one%20of%20the%20basic%20and,applying%20submissions%2C%20sweeping%20your%20opponent%2C%20and%20far%20more.>

¹⁰⁸ Kreveta (Caridea) je podřád desetinohých vyšších korýšů (zahrnující cca 2 500 druhů).

¹⁰⁹ Krevety – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Krevety>.

¹¹⁰ Výraz „šrimovat“ je používán také pro tvorbu verba s prefixem „vy“ (3. slovesná třída, vzor kupuje), např. [**vjšrimpuj** (ho/soupeře) ↓], „vjšrimpuj (ho/soupeře)“ (dokonavé verbum).

torna:do	tornádo/tornado	substantivum	neutrum	město
Kotoul směrem do boku ze sedu, s rukami předpaženými a stáčejšími se pod nohy, které chodidly setrvávají na podložce, s bradou přitisknutou na hrudník. ¹¹¹				
[kdy] xdzej ujelat reversni: teyniku → zadznedz dost dżasto torna:dem ↓]				
„Kotoul do strany“ coby jeden plynulý točivý pohyb (trénovaný přes velký prostor opakovaně) působí jako tornádo (prudce rotující sloupec vzduchu); ¹¹² jedná se tedy o metaforické pojmenování.				
Výraz „tornádo“ byl poprvé použitý v roce 1550 navigátory pro popis prudké mořské bouřky v tropickém Atlantiku. Jedná se pravděpodobně o zkomoleninu španělského slova „tronada“, označení bouřky s hromy. ¹¹³				

¹¹¹ tornado drill bjj - Bing video. Bing [online]. Dostupné z:

<https://www.bing.com/videos/search?&q=tornado+drill+bjj&qs=n&sp=-1&pq=tornado+drilbjj&sc=0-15&cvid=74EE9A38D146453BABDBDBE9C33F715&ghsh=0&ghacc=0&ru=%2fsearch%3fq%3dtornado%2bdrill%2bbjj%26qs%3dn%26form%3dQBRE%26sp%3d-1%26pq%3dtornado%2bdrilbjj%26sc%3d0-15%26sk%3d%26cvid%3d74EE9A38D146453BABDBDBE9C33F715%26ghsh%3d0%26ghacc%3d0%26ghpl%3d&view=detail&mmscn=vwrc&mid=2514FE94191F117520932514FE94191F11752093&FORM=VDRVSR&ajaxhist=0>

¹¹² Tornádo – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Torn%C3%A1do>.

¹¹³ tornado | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 21.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=tornado>.

ʔu:pa	upa ¹¹⁴	substantivum	femininum	žena
<p>Vymrštění boků a paže ležícího jiujiteira, a to za účelem zbavit protivníka, který sedí na provádějícímu jiujiteirovi na břiše, rovnováhy (v důsledku jej shodit z dominantní pozice – uvést do submisivní).¹¹⁵</p>				
<p>[ʔujelej ʔu:pu ↓]</p>				
<p>Dle Online etymology dictionary je význam výrazu hypotetický: v sanskrtu se jedná o význam „blízko“, „pod“ (přičemž se vychází z výrazu „upa“); v řečtině lze vycházet z kořene výrazu „hypo“, a tedy z úzké souvislosti s významem „pod“. Nejpravděpodobněji je v tomto kontextu výraz staroanglického původu, vychází z „upp“, a má tedy význam „nahoru“ („up“, „upward“), či původu chetitského „up-zi“ s významem „stoupá“.¹¹⁶</p> <p>Jedná se zřejmě o pojmenování směru, který definuje podstatu daného pohybu – směrem nahoru. V případě neznalosti výrazu „úpa“ se v praxi užívá namísto výzvy: „Vyúpuj (se z toho)“ – „Vymostuj (se z toho)“. [vimostovat], „vymostovat“ odkazuje k plnému znění názvu pohybu, tj. The Upa Bridge,¹¹⁷ a doplňuje kontext vyznění („postavit most“).</p>				

¹¹⁴ Komplexní (nefrekventované) pojmenování: „The Upa (Bridge).“

¹¹⁵ Upa (Bridge) Brazilian Jiu Jitsu Escape | How To | BJJmoves. Brazilian Jiu-Jitsu Videos | Learn Jiu Jitsu Moves & Techniques [online]. Copyright © 2018 BJJmoves.com [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjmoves.com/jiu-jitsu-moves-techniques/escapes/upa-bridge/>.

¹¹⁶ upa | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=upa>.

¹¹⁷ V překladu z anglického „bridge“ – „most“.

?u:povat	úpovat	verbum	3. slovesná třída (N)	kupuje
Provádět úpu.				
[?u:puj → jinak se s toho nedostane] ↓]				
Viz „úpa“. ¹¹⁸				

¹¹⁸ Výraz „úpa“ je okrajově užíván také pro tvorbu verba s prefixem „vy“ (3. slovesná třída, vzor kupuje), např. [**vy?u:puj** (ho/soupeře) ↓], „vyúpuj (ho/soupeře)“.

3.1.3 Pozice

Terminologie BJJ se neobejde bez označení pozic. Níže uvedené výrazy označují zajištění protivníka v různě výhodných postojích, podřepch, lezích atd. Tyto pozice jsou stejně jako sweepy a takedowny hodnoceny na soutěžích, pokud se nejedná o závody tzv. „only submission“, v nichž je rozhodující pouze výsledný stav a bojuje se o život (případně setrvání zdravého stavu končetin, o komfort apod.).

ni: ?onbeli	knee on belly	substantivum	neutrum	stavení
Jiužiteiro tiskne soupeři koleno na hrudník (nejlépe přesně na mečovitý výběžek). Dlaní, která je blíže hlavě, kontroluje bližší rameno, druhou dlaní jistí vzdálenější kyčel. ¹¹⁹				
[na každé:fo stokilove:fo vajtbelta plati: ni:?onbeli ↓]				
Pojmenování je v tomto případě doslovným popisem pozice; v anglickém jazyce „knee on belly“ znamená „koleno na břicho“.				

¹¹⁹ Knee on Belly |. Home | [online]. Copyright © 2023 Student of BJJ LLC [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.studentofbjj.com/home/begin/basic-positions/knee-on-belly/>.

maunt	mount	substantivum	maskulinum	hrad
Pozice v sedu na soupeři, na kolenou, se stehny obepínajícími boky soupeře. ¹²⁰				
[f mauntu nata:hni ruku na střed jeho cela ↑ ?a taghle ce nesta:hne → ?ani na tebe nedosa:hne ↓]				
Výraz původně označuje stavbu spojující dva břehy (body); pozice „v mountu“ (tj. „v mostu“) je pojmenována metaforicky. ¹²¹ V překladu z anglického jazyka má v současnosti výraz „mount“ také význam „hora“ (tj. ovšem také odpovídající pojmenování na základě metafory).				

sajt	side	substantivum	maskulinum	hrad
Pozice napůl v sedu, napůl na břicho (tedy v předklonu na oponentově břicho). Provádějící jiujiteiro sedí na svých kolenou z boku vůči soupeři, který je na zádech. Jednu ruku má položenou přes blízké rameno oponenta pod krkem, druhou blokuje vzdálenější bok pro omezení pohybu. ¹²²				
[bil +sem v sajdu ?a neda:val pozor → tag mje sabnul na vristlok ↓]				
V překladu z angličtiny znamená „side“ – „bok“/„boční“. Tento výraz je použit v daném kontextu kvůli prostorovému vnímání „pole zápasu“ – kontrola soupeře je prováděna „ze strany“, pojmenování je tedy opět doslovné (označuje místo).				

¹²⁰ Mount: A Guide For Top And Bottom Mount BJJ - BJJ More. Learn BJJ Faster Than Everyone Else - BJJ More [online]. Copyright © 2023 BJJ More [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjmore.com/mount-bjj/>

¹²¹ mount | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=mount>.

¹²² BJJ Side Control Attacks and Position - all you need to know - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/side-control-attacks/#:~:text=BJJ%20side%20control%20%28often%20also%20called%20side%20mount,and%20mechanical%20leverage%20is%20the%20most%20important%20part>.

za:da	záda ¹²³	substantivum	neutrum	město
<p>Provádějící je hrudníkem přitisknutý na záda soupeře, uchopuje sám sebe za ruce,¹²⁴ přičemž vede jednu ruku přes rameno soupeře, hlavu opírá o druhé jeho rameno a tiskne ucho na ucho oponenta, druhou rukou obepíná jeho hrudník, kotníky tiskne přes kyčle a drží stehna protivníka takzvanými [ha:tjki], „háčky“.¹²⁵</p>				
<p>[mjel +si za:da → tag jak ti mohl ute:ct ↓]; [on si tag nejak nechal vzi:t za:da ↑ ?ale pak zase viva:jel ↓]</p>				
<p>Stejně jako v případě výrazu „side“, použití tohoto výrazu vyplývá z fyziologické specifikace kontrolované části těla soupeře.</p>				

¹²³ V tomto případě je v českém prostředí BJJ preferováno užití české varianty, v anglickém provedení je celým názvem pozice „back mount“ (tedy „záda-hora“, pozice ze zad).

¹²⁴ Úchopem, tzv. [**si:t belt**], „seat belt“.

¹²⁵ How To Back Mount BJJ | 10+ Tips For Back Control. Learn BJJ Faster Than Everyone Else - BJJ More [online]. Copyright © 2023 BJJ More [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjmore.com/back-mount-bjj/>.

želva	želva ¹²⁶	substantivum	femininum	žena
Pasivní pozice, v níž je provádějící částečně v bezpečí; lokty tlačí ke svým žebrům, bradu na prsa, klečí na zemi, hrudník se složenými pažemi směřuje k zemi, čelo tiskne na podložku. ¹²⁷				
[nezu:sta:vej f te: želvje dlouho ↓]				
Označení živočicha s krunýřem je přeneseně užíváno pro danou pozici kvůli ochraně, který symbolizuje podstatu pozice – částečnou, pasivní výhodu; navíc záda člověka schouleného v této pozici evokují fyziologii želvy. ¹²⁸				

¹²⁶ Také v případě pozice želvy je v prostředí českého BJJ preferováno české označení, které vychází z doslovného překladu z anglického jazyka; v původním plném znění je tato pozice tedy označena [trtl pozijn], „turtle position“.

¹²⁷ Master The New BJJ Turtle Position To Become Unbeatable | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/videos/new-bjj-turtle-position/#:~:text=A%20turtle%20position%20in%20BJJ%20is%20when%20a,on%20the%20mats%20%E2%80%93%20similar%20to%20a%20turtle.>

¹²⁸ Želvy – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDelvy>.

3.1.4 Guardy

ga:rt (ga:rd)	guard ¹²⁹	substantivum	maskulinum	hrad
<p>V (internetové) komunitě BJJ¹³⁰ je pozice „v guardu“ jakákoli pozice, které jiujiteiro dosáhne, pokud má své nohy mezi sebou a soupeřem. Nezáleží na tom, zda je provádějící na soupeři či pod ním.¹³¹</p>				
<p>[+neska si projdem ga:rdy ↓ half ga:rt ?a ?oupen ga:rt ↓]</p>				
<p>Tento termín má původ ve francouzském jazyce – „garde“ znamená „strážce“ a „opatrovat“. Pragermánský výraz „wardon“, z něhož se výraz pravděpodobně vyvinul (tj. doloženo ve franckém a starofrancouzském jazyce – výrazy téhož významu), vychází z kořene „wer-“ označujícím činnost „dávat pozor, vnímat“.</p> <p>V 15. století byl výraz „guard“ užít ve významu „ten, kdo drží stráž“, „opatrovnictví“.</p> <p>V 19. století byl výraz použit pro označení fotbalové pozice. Význam slova v BJJ vzhledem k výše uvedenému zjevně koresponduje s významem obecně platným, zde je význam zúžen na „střežit sám sebe“.¹³²</p>				

¹²⁹ Pozice tzv. „v guardu“.

¹³⁰ Např. bjj-world.com.

¹³¹ The Anatomy Of The BJJ Guard Position - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/bjj-guard-position-anatomy/>.

¹³² guard | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=guard>.

half ga:rt (ga:rd)	half guard	substantivum	maskulinum	hrad
Vyrovnaná pozice. Jiužiteiro kontroluje protivníka, znemožňuje mu pohyb, a to tím, že jednu nohu soupeře fixuje svými oběma nohama, které v kotnících překřížuje. ¹³³				
[fšiyni danaherovi studenci donuci: procivni:dzi k tomu ↓ ?aby je zamkli do half ga:rdu ↑ ?a teprve s toho je zatji:naji: pasovat ↓]				
Výraz „half“ znamená v anglickém jazyce „půl“, pojmenování této pozice je tedy odvozeno od výrazu „full guard“, ¹³⁴ který je ovšem užíván standardně bez přídomek „full“ (tj. „plný“). „Poloviční“ je tedy počet „zamčených“ nohou.				

¹³³ The Half Guard in Jiu-Jitsu | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/half-guard>.

¹³⁴ Viz níže „closed guard“.

kloʊst ga:rt (ga:rd)	closed guard ¹³⁵	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Dominantní pozice.¹³⁶ Soupeř zpravidla stojí nebo klečí, provádějící jiujiteiro vychází z pozice v leže na zádech a má „zamčeného“ soupeře tak, že svírá oponentovy boky svými stehny. Danou pozici má zajištěnu prostřednictvím překřížených nohou za soupeřovými zády. Provádějící je v souvislosti s tímto „zamčením“ schopen kontrolovat soupeře pouhým natažením a přitažením stehen.¹³⁷</p>				
<p>[kloʊst ga:rt niɡdo neɾi:ka: ↓]</p>				
<p>V překladu z anglického jazyka je výraz „closed“ – „uzavřený“. Na počátku 13. století byl význam takřka stejný (tj. „ne otevřený“). Anglické slovo „close“ (česky „zavřít“) je původem ze starofrancouzského jazyka, minulého příčestí kmene „clore“ – „clos-“, jehož význam je totožný – „zavřít“. Výraz „clos-“ (případně „clore“) pochází z latiny minulého příčestí výrazu „claudere“, tj. „clausus“, přičemž je i v tomto případě význam stejný, „zavřít, znepřístupnit“ (případně „hák“, „kolík“, „hřeb“ – nástroje používané jako zámkové nebo šrouby).</p> <p>Slovní spojení „closed guard“ definuje pozici „v guardu“ – jako „uzamčenou sebeochranu“. Jedná se tedy o přenesené pojmenování, metonymii.¹³⁸</p>				

¹³⁵ Ve sledovaném prostředí je slovní spojení „closed guard“ ochuzeno o výraz „closed“. Je tomu tak zřejmě ze dvou důvodů, a to pro zjednodušení (zkratkovitost je typická pro dynamickou povahu prostředí sportu) a zřejmě také kvůli nepochopení terminologie BJJ. „Guard“ formálně nahrazuje plnohodnotné označení „closed guard“, použití takového označení je zavádějící – pokud „guard“ není specifikovaný. Američani (viz americké internetové prostředí komunity BJJ, např. BJJ Fanatics) užívají namísto výrazu „closed guard“ – [ful ga:rt], „full guard“.

¹³⁶ Dominantní pozice jsou uvažovány vzhledem k výhodnosti pro provádějícího a k možnostem dalšího postupu včetně zakončení soupeře. Proto je pořadí nejdominantnějších pozic následující: „záda“, „mount“, „closed guard“ atd.

¹³⁷ Closed Guard | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/featured/closed-guard>.

¹³⁸ closed | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=closed>.

koala	koala ¹³⁹	substantivum	femininum	žena
<p>Pozice využívaná při shodu. Jiujiteiro sedí naproti stojícímu oponentovi blízko jedné ze soupeřových nohou, tiskne čelo na tříslu oponenta a rukou, která je blíže tříslu, objímá protivníkovu stehno (pozici může upevnit chycením své lapely). Vzdálenější paží se opírá o tatami (má tak zajištěno pevné těžiště), nohy má položené před sebou, směřují do strany a jedna z nich vždy objímá chodidlo protivníka.¹⁴⁰</p>				
<p>[nebuc f koale modz dlouho → bjeř rovnou do singl legu ↓]</p>				
<p>Pozice je pojmenována na základě vnější podobnosti (provádějícího sportovce a koaly).¹⁴¹ Jedná se tedy o metaforické pojmenování.</p> <p>Výraz koala byl poprvé zapsán v roce 1808 Evropany, kteří slyšeli Aboridžince (domorodý australský kmen) nazývat takto tamního vačnatce.¹⁴²</p>				

¹³⁹ V plném znění „koala guard“ (viz „guard“).

¹⁴⁰ How many guards are there in BJJ? The Ultimate list of all of the guard positions in Brazilian Jiu Jitsu - BjjTribes. BjjTribes - BJJ News, Interviews & Articles [online]. Dostupné z: <https://bjjtribes.com/list-of-all-of-the-guard-positions-in-brazilian-jiu-jitsu/>.

¹⁴¹ Koala medvídkovitý – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Koala_medv%C3%ADkovit%C3%BD.

¹⁴² koala | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 21.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=koala>.

laso ga:rt (ga:rd)	laso guard (lasso guard)	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Pozice v boku na zádech. Oponent stojí, provádějící jiujiteiro fixuje bližší paži protivníka zachycením rukávu rukou, protějším stehnem překrývá soupeřův loket a nártem přitisknutým k zadům protivníka kontroluje tuto paži (holeň je tedy v podpaždí, umožňuje ovládnutí oponentova pohybu). Chodidlo druhé nohy provádějícího je přitisknuto na protivníkovu tříslu, směrem k této noze se jiujiteiro vychyluje – má tak pod kontrolou oponentovo těžiště.¹⁴³</p>				
<p>[laso je super ga:rt → ?tag jako tak ma:f ruku ↑ ?i gdyf nezi:ska:f cezijce ↓]</p>				
<p>Výraz „lasso“ je odvozeno od starofrancouzského slova „laz“ označujícího „sít“ či „oprátku“. Pochází zřejmě z latinského výrazu „ladium“ (spisovně „laqueum“, v nominativu „laqueus“) mající význam „oprátka“, „past“, anebo z jiného latinského výrazu – „lacere“, tj. „svádět“. Pravděpodobné je také odvození od italského kořene slova „laq-“, tzn. „polapit“. Vzhledem k současnému významu „lasa“ coby „lana, kterým se chytá/svazuje“ je slovní spojení „laso guard“ používáno na základě vnější podobnosti, jedná se tedy o metaforické pojmenování.¹⁴⁴</p>				

¹⁴³ Lasso Guard - Everything you Need to Know About This Guard - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/lasso-guard/>.

¹⁴⁴ lasso | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=lasso>.

ni: fi:lt	knee shield ¹⁴⁵	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Obranná vyrovnaná pozice. Jiujiteiro leží na zádech a protivník se sklání nad ním (ten může být na kolenou). Provádějící se vytáčí na bok a nohu, která je nahoře, umísťuje před svůj hrudník, a tiskne její koleno do hrudníku soupeře (ideálně na mečovitém výběžku), prsty u nohou této nohy se zachytává za soupeřův bok. Druhou nohu má položenou na zemi mezi soupeřovými nohama. Pažemi si zajišťuje dostatečný prostor mezi sebou a oponentem; ruka blíže zemi chytá/zajišťuje zápěstí, druhá ruka se vyvíjí tlak na rameno soupeře (tzv. [frejmuje],¹⁴⁶ „frejmuje“).¹⁴⁷</p>				
<p>[nasac mu fi:lt → jinak ce projde ↓]</p>				
<p>V překladu z anglického jazyka je toto slovní spojení složeno ze dvou substantiv, tj. „koleno“ a „štít“. Ve staroangličtině výraz „sciold“, z něhož je slovo „shield“ odvozeno, znamená „deska“. Je pravděpodobné, že již ve středověku tento výraz označoval ochranu, „oddělení mezi bojovníkem a nepřítelem“.¹⁴⁸</p> <p>Vzhledem k ustálenosti slovního spojení „(knee) shield“ ve slangu BJJ se jedná o novotvar, jehož východiskem je přenesené pojmenování na základě vnější podobnosti (metonymické).</p>				

¹⁴⁵ Výraz „knee“ je zkracováním ze slovního spojení zpravidla vypouštěn.

¹⁴⁶ Viz „frame“.

¹⁴⁷ The Principles Of The Knee Shield For BJJ – BJJ Fanatics. Access denied [online]. Copyright © 2023, [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjfanatics.com/blogs/news/the-principles-of-the-knee-shield-for-bjj#:~:text=The%20knee%20shield%20is%20usually%20your%20first%20line,shield%20is%20going%20to%20get%20stuffed%20every%20time>.

¹⁴⁸ shield | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=shield>.

ʔoupen ga:rt	open guard	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Guard z pozice v leže. Oponent stojí, provádějící fixuje bližší paži protivníka zachycením rukávu (rukou) a nohou, jejíž chodidlo tiskne na protivníkovu třísko. Provádějící jiujiteiro stranou holeně vyvíjí tlak na loketní jamku soupeře (noha je pokrčena v koleni) a druhá, vzdálenější noha je napnuta a kontroluje protivníka prostřednictvím chodidla tisknutého na oponentovu paži (její vnitřní část, blízko lokte); tuto paži kontroluje za rukáv.¹⁴⁹</p>				
<p>[ʔoupen ga:rt ʔje za:klat ↓]</p>				
<p>V překladu z anglického jazyka výraz „open“ znamená „otevřený“. Ve staroangličtině výraz také značil „nezavřené“ či „zvednuté“ (např. „zvednutá oční víčka“, „otevřené oči“). V pragermánštině výraz „upana-“, z něhož bylo slovo „open“ odvozeno, znamenal „dát“ nebo „nastavit“; z tohoto bylo odvozeno německé „offen“ – tzn. „otevřený“.¹⁵⁰</p> <p>Slovní spojení „open guard“ definuje pozici „v guardu“ – jako „otevřenou sebeochranu“. Jedná se tedy o přenesené pojmenování, metonymii.</p>				

¹⁴⁹ The Open Guard | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/featured/the-open-guard>.

¹⁵⁰ open | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=open>.

spajdr ga:rt (ga:rd)	spider guard	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Pozice na zádech. Oponent stojí, provádějící jiujiteiro fixuje bližší paži protivníka zachycením rukávu rukou a tahem protivníka k sobě. Nohu na této straně má pokrčenou a vyvíjí tlak chodidlem do loketní jamky soupeře. Druhá, vzdálenější noha je napnutá a kontroluje protivníka prostřednictvím chodidla taktéž tisknutého na oponentovu paži (její vnitřní část, blízko lokte); také tuto paži kontroluje za rukáv. Jiujiteiro se přechyluje na bok tam, kde má pokrčenou nohu – soupeře takto vychyluje, narušuje jeho rovnováhu.¹⁵¹</p>				
<p>[li:bi: se mi ta kontrola ↑ gdiʃ ʔuʃ ma:ʃ ʔobje rudze ve spajdru → nema: kam ʔutedz ↓]</p>				
<p>V překladu z anglického jazyka výraz „spider“ označuje „pavouka“. Původ tohoto slova spočívá v pragermánském výrazu „spin-“, který nese význam „kreslit“, „natahovat“, „točit“.¹⁵²</p> <p>Slovní spojení „spider guard“ ve slangu BJJ bylo vytvořeno na základě vnější podobnosti – provádějící jiujiteiro je podoben pavoukovi, který svými končetinami spřádá pavučiny na soupeři (nohy provádějícího jiujiteira „jsou a omotají se všude“). Jedná se tedy o metaforické pojmenování.</p>				

¹⁵¹ Spider guard: What is it and Essential Techniques - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/spider-guard-essential-techniques/>.

¹⁵² spider | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=spider>.

3.1.5 Submissiony

?amerikana	americana (lock) ¹⁵³	substantivum	femininum	žena
<p>Americana je základní submission z pozice „mout“ a „side“, který spočívá v tom, že útočník ovládá paži soupeře, a to prostřednictvím dvojitého úchopu zápěstí. Jiujiteiro uchopuje zápěstí tzv. [kimura gripem], „kimura gripem“,¹⁵⁴ tzn. provádějící sám sebe chytá za zápěstí, a to pod loktem soupeře.¹⁵⁵</p>				
<p>[pokračuj na ?amerikanu ↓]</p>				
<p>Označení vymyslel jiujiteiro Rolls Gracie¹⁵⁶ coby poctu americkému zápasníkovi Bobu Andersonovi, jenž tuto sabmisi úspěšně použil v důležitém zápase.¹⁵⁷ Do té doby převažovalo japonské (judistické) označení „ude garami“.</p> <p>Název amerického národa vychází ze jména mořeplavce Ameriga Vespucciho. Jméno „Amerigo“ je nejspíše odvozeno od gotického jména „Almarich“, jehož význam je „vládce, který vyživuje“; „alma“ znamená v překladu z latiny „výživný“, „rich“ v germánštině „bohatý“ či „vládce“ – latinský výraz „regere“ z něhož „rich“ pravděpodobně vznikl, je téhož významu.¹⁵⁸</p>				

¹⁵³ „Americana lock“ je označení, které se v plném znění pro dynamičnost řeči sportovců většinou neužívá (stejně jako „upa (bridge)“, „(knee) shield“ aj.).

Jako další známá označení, v českém slangu BJJ ovšem neužívaná či nepříliš známá, lze uvést [**bent ?armlok**], „bent armlock“ (v překladu z anglického jazyka „ohnutý zámek na paži“), [**ki: lok**], „keylock“ (tj. v překladu „klíčový zámek“), [**top +rist lok**], „top wristlock“ („top zámek na zápěstí“). V judu zní označení tohoto submissionu „ude garami“ (v překladu z japonštiny „ude“ znamená „paže“, „garami“ označuje „zámek“, jedná se tedy o synonymum výrazu „armlock“ v anglickém jazyce). (www.bjj-word.com)

¹⁵⁴ howtheyplay.com. howtheyplay.com [online]. Dostupné z: <https://howtheyplay.com/individual-sports/Kimura-Grip-Key-Concepts-Catching-the-Trail-Arm-a-BJJ-Tutorial>.

¹⁵⁵ Americana Lock (Submission) | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/americana-lock>.

¹⁵⁶ Brazilské národnosti. (Viz poznámka „154“.)

¹⁵⁷ V zápase okolo roku 1970. (Tamtéž.)

¹⁵⁸ america | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=america>.

ʔenkl lok	ankle lock ¹⁵⁹	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Páka na kotník. Provádějíci jiužiteiro v leže svírá v podpaždí kotník tak, že předloktím tiskne kotník a bicepsem oponentovo chodidlo, a to co nejtěsněji ke svému hrudníku. Zároveň se jiužiteiro vychyluje na stranu páčeného kotníku, a na této straně klade svou patu na oponentovo protilehlé třísko, což mu zajišťuje obranu (odstup). Chodidlo druhé nohy provádějícího je umístěno pod hýžděmi soupeře. Jiužiteiro vyvíjí svým stehnem tlak na nohu ideálně v místě oponentova kolena.¹⁶⁰</p>				
<p>[jeřina: povolena: pa:ka na nohu pro vajtbelti je ʔenkl lok ↓]</p>				
<p>Výraz „ankle“ je v překladu z anglického jazyka „kotník“. Jedná se o metaforický zámeček na kotník.</p>				

¹⁵⁹ Páka na nohu, která bývá pro svou relativně krkolomnou výslovnost nahrazována všeobecným pojmem „přímka“. Jedná se totiž o „přímou páku na kotník“.

¹⁶⁰ The BJJ Ankle Lock - A Detailed Guide For Every Position - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/the-bjj-ankle-lock/>.

armbar	arm bar	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Páčení paže z ramene. Úspěšné provedení je podmíněno uvedením paže do pravého úhlu vůči tělu (kloubu ramene), a to: 1. uchopením páčené paže oběma rukama provádějícího jiujiteira, 2. fixací soupeře nohama (jeho krku a hrudníku), 3. přitisknutím paže soupeře na hrud', 4. přisunutím hýždí k rameni soupeře.¹⁶¹</p>				
<p>[bjehem jednoho sparingu +sem ujelala armbar misli:m džtikra:t ↓ neda:val si pozor na rudze ↓]</p>				
<p>Slovní spojení „arm bar“ se v překladu z anglického jazyka skládá z výrazů „paže“ a „bar“, což je jednotka tlaku vytvořená v roce 1903 z řeckého „baros“, tj. „váha“. Význam slovního spojení, jež je novotvarem, tedy v plném rozsahu odpovídá fyziologickému popisu daného submissionu: paže je tlakem páčena z kloubu.¹⁶²</p>				

¹⁶¹ Armbars 101: How to do a tight armbar in 3 steps | BJJ Success. The Best Brazilian Jiu-Jitsu Blog for Beginners & Hobbyists | BJJ Success [online]. Copyright © 2023 BJJ Success [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjsuccess.com/armbars/>.

¹⁶² bar | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=bar>.

bow ?en?erou	bow and arrow ¹⁶³	substantivum	neutrum	město
<p>Škrčení z pozice „záda“.¹⁶⁴ Provádějící jiujiteiro uchopuje lapelu protivníka, „stíná ho“ s ní, a to tahem vlastního lokte směrem ke své kyčli. V důsledku škrčení se soupeři kotí na stranu škrťící ruky (tedy protější stranu ke škrčení používané lapely). Provádějící znemožňuje protivníkovi pohyb hlavou (respektive páteří) kontrolou druhé strany těla, tedy uchopením kalhotové části kimona, konkrétně v místě kolene, a tahem dozadu a do strany.¹⁶⁵</p>				
[?a tec ɣicni ten bouen?erou ↑]				
<p>V překladu z anglického jazyka je pojmenování opět metonymické, tedy na základě vnější podobnosti: „luk a šíp“.</p>				

¹⁶³ V komplexním znění „bow and arrow choke“. V brazilské portugalštině je tento submission známý také jako „berimbau“; v japonštině je tento i poněkud odlišný judistický submission („Sliding Collar Choke“) pojmenován „Okuri-Eri-Jime“, což znamená „klouzavé klopové (lapelové) škrčení“.
(bjjheroes.com)

¹⁶⁴ Tedy tzv. „ze zad“

¹⁶⁵ Bow And Arrow Choke: BJJ Submission Explained. UFC News & MMA News, Results & Exclusives | LowKickMMA [online]. Copyright © 2003 [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.lowkickmma.com/bow-and-arrow-choke/>.

kros džouk	cross choke	substantivum	neutrum	město
Škrčení prováděné tzv. „ze zad“ či z „closed guardu“. Jiujiteiro uchopuje obě lapely svého protivníka „křížem“. ¹⁶⁶				
[?a tec yicni ten bou ?en?erou ↑]				
<p>V překladu z angličtiny je tento „choke“ („dušení“) „křížný“ („příčný“). Jedná se tedy o tvorbu slova (slovního spojení) skládáním. Výraz „cross“ má svůj původ v latinském jazyce, vychází z výrazu „cruX“, jenž označoval „kůl/kříž využívaný k popravě zločinců“, v přeneseném smyslu pak „mučení“, „bídu“. Pokud bychom nahlíželi na pojmenování z tohoto hlediska (prováděná technika má za cíl „křížem lapel umučit protivníka“), jednalo by se o metaforické pojmenování.¹⁶⁷</p> <p>V brazilské portugalštině zní pojmenování tohoto submissionu „estrangulamento cruzado“ („křížné škrčení“). V japonštině (judu) je technika označena dvojím způsobem, jelikož ji rozlišují podrobněji: „Nami-Juji-Jime“ (tzn. „palce uvnitř límce“) a „Gyaku-Juji-Jime“ (tzn. „palce na vnější straně“), v tomto případě se tedy jedná o tvorbu slov skládáním.¹⁶⁸</p>				

¹⁶⁶ Cross Choke | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/cross-choke>.

¹⁶⁷ cross | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=cross>.

¹⁶⁸ Viz poznámka „165“.

gilotina	gilotina (guillotine) ¹⁶⁹	substantivum	femininum	žena
<p>Submission prováděný z postoje či z pozice „full guard“, a to za využití nižšího umístění hlavy soupeře, než je hlava provádějícího jiujiteira. Provádějící má za cíl umístit hlavu oponenta mezi svůj loket a paži. Krk je tedy „stínán“ hranou zápěstí (druhá ruka zesiluje tah pohybu stínající ruky tím, že ji uchopuje za „malíkovou hranu“, tedy hranu ruky u malíčku).¹⁷⁰</p>				
<p>[vem si ho do ga:rdu ?a ?uta:hji gilotinu ↓]</p>				
<p>Toto metaforické pojmenování vzniklo s ohledem na podobnost efektu pohybu ruky s účinným popravčím nástrojem smrtelnou zbraní, gilotinou.</p> <p>Pojmenování nástroje vytvořené roku 1791 vzniklo na základě podnětu ze strany poslance Národního shromáždění a doktora Josepha Ignace Guillotina, který navrhl vykonávání trestu smrti rychlým a efektivním způsobem (samotný nástroj byl sestaven podle podobných principů jako již dříve využívaná středověká zařízení). Samotný název zbraně je tedy odvozen od jména „propagátora“ daného předmětu.¹⁷¹</p>				

¹⁶⁹ V plném znění „guillotine choke“.

¹⁷⁰ Guillotine BJJ – BJJ Fanatics. Access denied [online]. Copyright © 2023, [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjfanatics.com/blogs/news/guillotine-bj>.

¹⁷¹ Gilotina – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Gilotina>.

kimura	kimura ¹⁷²	substantivum	femininum	žena
<p>Páka na ramenní a loketní kloub. Provádějí ji jujiteiro „nasazuje“ protivníkovi tzv. „kimura grip“, tj. již výše zmíněný dvojitý úchop spočívající v uchopení zápěstí protivníka a zajištění tohoto úchopu pod loktem soupeře úchopem vlastního zápěstí.¹⁷³</p>				
<p>[přejí do kimuri → gdi si tu ruku nebra:ni: ↓]</p>				
<p>Označení vzniklo podle jména atleta Masakiho Kimury, který v roce 1951 porazil průkopníka BJJ Helia Gracieho právě tímto submissionem.</p> <p>Mezi další názvy této techniky ve zkoumaném prostředí nefrekventované můžeme zmínit [dabl +ristlok], „double wristlock“, tj. v překladu z anglického jazyka „dvojitý zámek na zápěstí“, [tji?kn uing], „chicken wing“, tzn. „kuřecí křídlo“. V japonštině (v judu), je tato technika pojmenována „Gyaku-Ude-Garami“.¹⁷⁴</p>				

¹⁷² Také v tomto případě je část označení v českém slangu BJJ zpravidla vypouštěna – v plném znění „kimura lock“.

¹⁷³ Kimura Lock (Submission) | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/kimura-lock>.

¹⁷⁴ Viz poznámka „172“.

?er?ence: ¹⁷⁵	RNC	substantivum	neutrum	město
<p>Submission ze zad. Pro kontrolu při tomto zakončení je třeba splnit podmínku „nasazení“ tzv. [si:d belt gripu], „Seat Belt Gripu“ (soupeři).¹⁷⁶ Jiujiteiro poté vede svou paži přes rameno soupeře na jedné straně, na straně druhé „podvléká“ ruku a uchopuje sám sebe. Při samotném zakončení je nutné paži, která kontrolovala rameno, podvléct pod krkem oponenta a souběžně posunout druhou paži tak, aby bylo možné zachytit se škrťící rukou za loketní jamku. Kontrola hybnosti soupeře je zajištěna položením hlavy útočnicka na rameno soupeře (v jehož podpaždí dochází k úchopu vlastní rukou provádějícího jiujiteira). Samotné dušení probíhá zesilováním tlaku skrze přibližování loktů k sobě a skrze paži, která dusí protivníka přibližováním útočnickovy hlavy k hrudi. Zesílit tlak lze také posunutím škrťící ruky za vlastní (útočnickovu) hlavu.¹⁷⁷</p>				
<p>[nejvi:dz sabmifnu: ze zad je na ?er?ence:dzko ↓]</p>				
<p>„RNC“ je zkratka pro „Rear Naked Choke“, v překladu z anglického jazyka je to „zadní holé udušení“. Jedná se o doslovný popis útoku. Pojmenování této techniky tedy vzniklo kompozicí a následnou abreviací (převzetím z cizího jazyka).¹⁷⁸</p>				

¹⁷⁵ Častěji [?er?ence:dzko], tj. deminutivum.

¹⁷⁶ How do you maintain back control in BJJ? Never Lose Back Control again | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/bjj-lifestyle/bjj-back-control/>.

¹⁷⁷ Rear Naked Choke (RNC) | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/the-mata-leao>.

¹⁷⁸ Viz poznámka „176“.

3.1.6 Takedowny

[singl leg]	single leg	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Takedown z technického postoje (tzn. že jedna polovina těla je orientována směrem vpřed); noha blíže soupeři klesá na koleno, souběžně s tímto pohybem se ruka na straně klesající nohy natahuje a uchopuje soupeře okolo stehna. Druhá noha provádějícího jiujiteira je posouvána dopředu a zvedá těžiště. Provádějící nohu fixuje; tlakem hlavy (čela) na hrudník a vytočením nohy (případně kotníku) soupeře shazuje.¹⁷⁹</p>				
[+první si ?uka:zeme singl leg ↓]				
<p>Význam tohoto ustáleného slovního spojení v anglickém jazyce, tj. „jediná noha“, vychází z podstaty takedownu, k němuž je daný pohyb veden – směřuje ke kontrole jedné nohy soupeře.</p>				

¹⁷⁹ Single Leg Takedown - Most important key takedown for MMA and BJJ - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/single-leg-takedown/>.

dabl leg	double leg ¹⁸⁰	substantivum	maskulinum	hrad
<p>Takedown z technického postoje,¹⁸¹ noha blíže soupeři klesá na koleno. Provádějící jiujiteiro čelem k soupeři klečí, a to jednou nohou mezi nohami oponenta (stále před ním), druhou nohou vně. Obě paže jiujiteira obepínají soupeře kolem stehén, rameno (na straně nohy, která je umístěna ve středu těžiště soupeře) tlačí oponenta do třísel, hlavu (ucho) tiskne na hrudník. Tahem směrem k noze jiujiteira (tedy vně) oponenta shazuje.</p>				
<p>[+ji na to z dabl legu ↓]</p>				
<p>Význam tohoto ustáleného slovního spojení v anglickém jazyce, tj. „dvojitá noha“, vychází z podstaty takedownu, k němuž je daný pohyb veden – směřuje ke kontrole obou nohou soupeře.</p> <p>Stejně jako je tomu v případě single legu se jedná tedy o ustálené slovní spojení, které vzniklo na základě popisu fyziologie oponenta, tedy části jeho těla, na níž je zaměřena útočnickova pozornost.</p>				

¹⁸⁰ V japonském jazyce (v prostředí juda) je tento takedown nazván „morote gari“, což znamená „obounožní shod“.

¹⁸¹ Viz „single leg“.

[?ogofi]	ogoshi ¹⁸²	substantivum	neutrum	stavení
<p>Tento takedown je prováděn prostřednictvím vytočení zad k oponentovi, jemuž je kontrolován rukáv vzdálenější strany těla. Druhá ruka přibližuje soupeře skrze tzv. „under hook“,¹⁸³ ruce rotují soupeře přes provádějícího jiujiteira, který snižuje vlastní těžiště, nadzvedává těžiště soupeře na bedrech a přechyluje jeho tělo přes bok.¹⁸⁴</p>				
<p>[sxvalje skus ?ogofi na dvakra:+ tak ceji: ↓]</p>				
<p>V překladu z japonského jazyka výraz ogoshi znamená „hlavní hod kyčlí“. Jedná se o pojmenování plynoucí z fyziologického postupu při provádění a přiřazení důležitosti daného takedownu.¹⁸⁵</p>				

¹⁸² V anglickém jazyce je tento takedown označován jako „hip throw“. Důsledný písemný záznam je v převodu do českého jazyka „Ō goshi“/„O-Goshi“.

¹⁸³ Viz „hook“.

¹⁸⁴ O goshi - Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/O_goshi.

¹⁸⁵ Viz poznámka „183“.

[taj ?otoſi]	tai otoshi ¹⁸⁶	substantivum	neutrum	stavení
Takedown z technického postoje. Provádějíci jiujiteiro uchopuje soupeře za bližší lapelu (v blízkosti ramene) a vzdálenější rukáv. Stahuje soupeře rotujícím pohybem rukou před sebe, na straně zajištěného rukávu snižuje vlastní těžiště a podkopává oponentovi nohu svou holení. ¹⁸⁷				
[+ne se povedlo taj ?otoſi ↓]				
V překladu z japonského jazyka je význam „tai otoshi“ – „pád těla“. Společně s dalšími 38 základními judistickými shody byly takedowny „ogoshi“ a „tai otoshi“ charakterizovány a vyučovány zakladatelem juda Kanō Jigorō. ¹⁸⁸				

Glosář slangových výrazů byl sestaven na základě vytěžení termínů uváděných v mluveném projevu praktikantů BJJ (tj. trenérů, na trénincích či instruktážních videích) a na webech zaměřených na dané sportovní prostředí. Definice termínů a v některých případech také jejich původ (etymologie) byla příležitostně čerpána také z cizojazyčných webů profanujících brazilské jiu jitsu,¹⁸⁹ případně byla dopátrána prostřednictvím etymologických internetových slovníků.¹⁹⁰

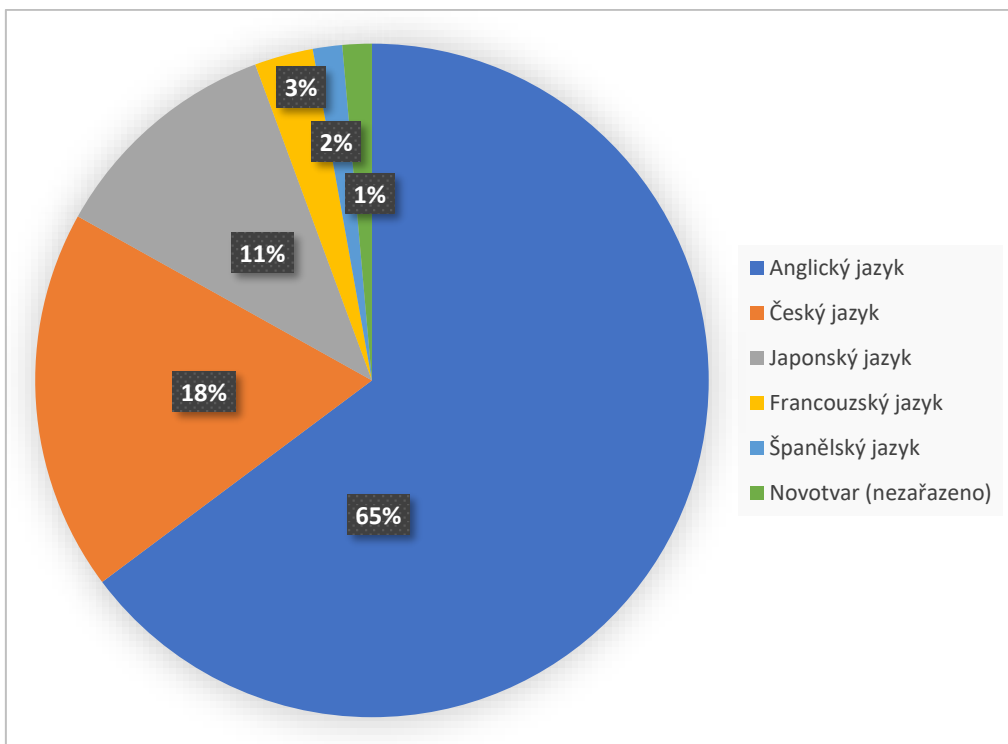
¹⁸⁶ V anglickém jazyce je tento takedown označován jako [**body drop**], „body drop“, tj. „tělesný pokles“.

¹⁸⁷ Tai Otoshi - Attack The Back. BJJ News, Articles & Techniques | Attack The Back [online]. Dostupné z: <https://www.attacktheback.com/tai-otoshi/>.

¹⁸⁸ Viz poznámka „183“.

¹⁸⁹ Z toho pravidelně na webech www.bjjheroes.com a www.bjj-word.com atd.

¹⁹⁰ Viz www.etymonline.com.

Tabulka č. 1: Znáznornění poměru jazykového původu výrazů použitých ve zkoumaných promluvách.

3.2 Fonetické přepisy instruktážních videí

V následující podkapitole jsou foneticky zaznamenány formou mezinárodní transkripce IPA¹⁹¹ čtyři videozáznamy tréninků v tělocvičně Gracie Barra.¹⁹² Mluvčími třech z těchto videí jsou učitelé/trenéři brazilského jiu jitsu Gracie Barra, Robin Javorek, vedoucí tělocvičny BJJ ve Frýdku Místku, a Jan Heindl, trenér ostravské pobočky. Mluvčím prvního uváděného videozáznamu (trenérem) je Jan Kuba. Daná instruktážní videa umožní komparaci mluveného a psaného projevu praktikantů BJJ.

3.2.1 Fonetický přepis č. 1: „Arm bar“ v provedení Ing. Jana Kuby

```
%transcript
corpus: CSC
year: 2022
transcription: phonetic
format: SVIFT
topics: formální / trénink BJJ / nácvik přechodu do zakončení soupeře (submissionu,
tj. arm baru)
notes: přátelská atmosféra, mluvčí zde figuruje jako učitel a popisuje studentům krok za
krokem každý pohyb (formálnost a preciznost popisu je odlehčena uvolněným
sportovním prostředím)
rec_length:
%speaker1
id: A
sex: M
age: 31
age_cat: 1
edu M
careers: programátor
place_orig: Ostrava
places_note:
territ_orig: 8
territ_major: 8
place_durr_all: Ostrava – 31 let
%transcript_type I
# < čas: 0:0:00-0:1:30 >
```

§ <popis přechodu pozic při provádění arm baru>

¹⁹¹ International Phonetic Alphabet. Transkripce češtiny pomocí IPA | Fonetický ústav. Fonetický ústav [online]. Copyright © FF UK 2015 [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://fonetika.ff.cuni.cz/onetice/foneticka-transkripce/transkripce-cj-ipa/>.

¹⁹² Ostrava. [online]. Dostupné z: <https://www.draculino.cz/ostrava/>.

\$A: ?a loket ↑ ?a zatladzi:m tu ruku → na druhou stranu ↓ / přilehnu tu ruku ↑ / toutle rukou → yita:m zapjesti: ↓ / jo ↑ tudle ma:m tecka volnou ↓ / proto ze <zadrhnutí plynoucí z ukazování přechodu mezi pozicemi> soupeř → se na mje nemu:ze todzit ↑ / yita:m → loket ↑ <souběžné ukazování přechodu> / zatladzi:m smjerem ?od sebe ↑ / soupeř se přetadzi: ↓ / tec ?trojku povoli:m tudle ruku ↑ / yitnu si kimura → grip ↓ / ?a tec → tu spodni: ruku ↑ ?uvolni:m ↑ a přehodi:m ji → @ +stje na druhou stranu hlavi ↓ jo ↑ / ?ale tec du:lezite: je → abiy va:fu <Mluvčí 1 ukazuje přesun váhy> +nel jakobi vpředu jo? nesmi:m bi:t vzadu ↓ / jagmile budu vzadu ↑ ta+ gdiž pacas kdif vstane ↑ <hlas Mluvčího 1 zní z dálky, v reakci na výzvu Mluvčí 2 přetáčí jeho i sebe směrem dozadu> tak mje @ přesvipuje / jo ↑ tagze jakmile → tu ruku ↓ přehodim na druhou stranu ↑ / tag va:fa musi: dopředu ↓

<Mluvčí 1 souběžně s popisem ukazuje, na závěr promluvy zvyšuje tlak na hrud' Mluvčího 2>

\$B: @ <řečeno tlumeně>

\$A: jo ↑ zkus mje přesvipovat ↑

<Mluvčí 2 v reakci na podnět zkouší efektivitu přesunu těžiště Mluvčího 1, z toho důvodu těžce dýchá>

\$B: @ ne ↓

\$A: tak → / ?a tec @ se zapřu → nebo nata:fnu svoje rudze ↑ / ?a <odmlka, Mluvčí 1 ukazuje> přehodim nohu ↑ / zadek co nejblij za:du:m ↑ / ?a tadi ?uf je nejake: rozbijeni: → / rozbijeni: ?armbaru ↓ ///

Zdroj: [Video - Fotki Google](#)

3.2.2 Fonetický přepis č. 2: takedowny v provedení Jana Heindla

%transcript
corpus: CSC
year: 2022
transcription: phonetic
format: SVIFT
topics: formální / trénink BJJ / nácvik přechodu do zakončení soupeře
notes: přátelská atmosféra, mluvčí je učitel a popisuje studentům krok za krokem každý pohyb (formálnost a preciznost popisu je odlehčena uvolněným sportovním prostředím)
rec _ length:
%speaker1
id: A
sex: M
age: 37
age _ cat: 1
edu M
careers: trenér BJJ a analytik
place _ orig: Ostrava
places _ note: Ostrava
territ _ orig: 8
territ _ major: 8
place _ durr _ all: Ostrava – 37 let
%transcript _ type I

< čas: 0:0:00-0:0:18>

§ <popis take downu>

ŠA: zastabilizuju se ↑ ?a z nuli ↑ tecka ydzi nedzo vitvořit → nejakoḡ pra:dzi ↓ / ja to jakobi jela:m za:roveḡ s ti:m pa:dem → ?a s ti:m na:krokem → < Mluvčí 1 ukazuje popisované nakročení > zveda:m tu nohu ↓

< předvádění >

ŠA: nahoru ↓

Zdroj: .: [Video - Fotki Google](#)

< čas: 0:0:00-0:0:39 >

§ < popis take downu >

ŠA: jak ma:m yidzeno → neya:va:m to f křizne: rudze ↑ < zadrhnutí vyplývající z ukazování popisovaného útoku > ?a +du sem ↓ / tu ruku ↑ jak ja: +du proci te: rudze ?a +du si pro tu lapelu ↑ blbje se mi na ni bude natahovat → ješce pod rukou ↑ tadi s da:lki ↓ / ja: musi:m da:vat tu ruku dolu: ↑ ?a +du ↑ sem ↓ / tu ruku ↑ ma:m propnutou ↑ ?abiγ mjel dzo nejvjedzi: převalu ↑ na te: rudze → ?abi se mi zase spa:tki nemohl yitnout → za lapelu ↓ / to znamena: ↑ ja: tu ruku tladzi:m sem ↓ / ta:k ?a jak +sem tadi ↑ tag budu se todzit po+ toho soupeře → budu lehat ↑ na bok ↑ < souběžné ukazování pádu Mluvčího 1 > ?a todzi:m se pod nej ↓ < Mluvčí 1 zní z dálky, při ukázce pádu se odvrátil od natáčejícího > dota:fnu se k nemu ↓ / sajť sajť < další je řečeno nesrozumitelně >

Zdroj: [Video - Fotki Google](#)

3.2.3 Fonetický přepis č. 3: tzv. „hawking“ v provedení Robina Javorka

%transcript
corpus: CSC
year: 2022
transcription: phonetic
format: SVIFT
topics: formální / trénink BJJ / nácvik přechodu do zakončení soupeře
notes: přátelská atmosféra, mluvčí zde figuruje jako učitel a popisuje studentům krok za krokem každý pohyb (formálnost a preciznost popisu je odlehčena uvolněným sportovním prostředím)
rec _ length:
%speaker1
id: A
sex: M
age: 42
age _ cat: 1
edu M
careers: trenér BJJ
place _ orig: Frýdek-Místek
places _ note: Frýdek-Místek
territ _ orig: 8
territ _ major: 8
place _ durr _ all: Frýdek-Místek – 42 let
%transcript _ type I
%speaker1
id: B¹⁹³
sex: M

§ <popis obrany před submissionem bow and arrow aj. škrčením, tzv. hawking>¹⁹⁴

< čas: 0:0:00-0:2:55 >

§A: poc → / podobna: situaĉe ↓ / je vlastne kdij tecka → poc na bou?en?erou ↑ / to
znamena: projdej → / jojojo ↑ / levoĉ poc ↑ / dovnitř ?a ze si to vlastne ģita:f → /
< konec výpovědi je přes další hlasy neslyšný >

§B: tadi to ↑ / mu:zu ģelat ↓ /

¹⁹³ náhodný figurant pro ukázkou techniky, v japonštině tzv. Uke.

¹⁹⁴ Pojmenování termínu [**ho:kink**], „hawking“ vychází z podobnosti pohybu hlavy typického pro nemoc Stephena Hawkinga (tj. amyotrofická laterální skleróza) a výrazné efektivity daného pohybu. Přestože tedy může ono pojmenování působit hanlivě, popisovaný postup je „geniální“, protože výběr metaforického pojmenování odkazuje jak na „podivnost“ pohybu, tak na jeho nepopiratelný úspěch.

\$A: jojojoko to mi nevadi: ↓ /

\$B: jo → /

\$A: je to tadi vlastně yita:f ↑ / yita:m jednu ↑ / ?a koneč ↓ < nesrozumitelné, Mluvčí 1 a 2 mluví souběžně > // ?a jasne: ↓ / ta:k → poc spa:tki ↑ / to znamená: ↓ @ jeřce jednou jenom ukaf jaki:m spu:sobem mi ji tam yitnef ↓ / jo → jak dojdeř tou rukou → to řlo viřet jak → < nesrozumitelné >

\$B: [jo nejde ↓ /]

\$A: ři:vej jak +sem tadi ↑ /

\$B: řop řop → /

\$A: řte sem ↑ dobre ↓ / poc spa:tki ↑ < Mluvčí 2 reaguje na výzvy vyučujícířo > tec to řuřej ↑ //

< uchechnutí >

\$C: [velki: ře:f → /] < lomoř v řelocvičně > [neřunguje ↓ /] [řo:kink → /]

\$A: tec řdibiř se zvednul ↑ / jakože tam da: tu ruku → řon řurt mu:že vibořovat ↑ //

\$B: tořle mi vadi: ↑ < Mluvčí 2 je odvráćen od natáčeřícířo, proto je řeč řástečně nesrozumitelná >

\$A: tořle mu vadi: ↑ / je daleko řano ↑ / řa neda: řřes hlavu ↓ / jo ↑ / tagže → řdiř da:te tu ruk+ hlavu +te na zem ↑ řa tec se di:veřte tecka je @ důleřite: je řopravdu jeřce vi:ře zdu:raznit → jakogdibi pořib tou řlavou ↓ to znamená: → řa: si da:va:m řuřo na rameno ↑ řa vita:řji:m se na nej ↑ řa řdiř tu řlavu jeřce řřitiskne k zemi: → tag je ceřko prořit vu:bets tou rukou pot řlavou ↑ / ři řdibi se tam dostal že +ste řřeba vi:ř ↑ / tag je to daleko ↓ / řa tecka ↑ zvednu řlavu ↑ / řa řon je tam syopen řuř → řuř je tam zase prořit ↓ jo ↑ / řopzvla:řc řdiř povoli:m jeřce tořle ↑ tořle ↓ / tagže → pu:řde tecka ↓ viskořři:te si → @ zase jednak +sem tadi ↑ jeřli řon se tam dostane ↑ jo ↑ /

druha: vjedz → zvednu hlavu ↑ / jestli se dostane tadi přes todle ↓ jo ↑ / no ↑ /
pojuy ↓ / po:c pro to ↓ poc → poc → //

\$C: [kam dej ↑ /] < smích >

\$A: [takže ten frejm]

\$B: [mi nejvi:dz vadi: todle ↓] < poslední slova výpovědi Mluvčího 2 jsou
nesrozumitelné >

\$A: [takže ten frejm →] ten frejm → / pak to budeme jetat jako gdibi → / @ jeŕce jako
vi:dze f tranzifnu ↑ /

\$B: @ < souhlasné zamručení >

\$A: @ samozřejmne proble:m bi bil → / ?uf jako gdi3 → @ / ?a tec yicni yitni ?uf ten
bejkbol ↑ / teda bejkbol ↓ @ ten bou?en?erou ↑ / yitni to ↑ ?uf +sme tadi ↑ / jo ↑ /
ta:k → tadi ?uf je → / no dota:hni to ↑ / no ?ale musi:f mje yitnout za tu nohu → jinak
mi to nedota:hnef ↓ ///

\$B: ne ja: +sem xcel tadi yitat jakoze → < smích v okolí mluvčích > neska ce to
na?udžit vi:f ↑

< smích natáčejíčího > < škrčení >

\$C: [ano s grejsi] < smích >

\$A: gdiŕ ?uf va:s yitne ↓ / musi:te to potom řefit jinak ↓ / tam ?uf @ @ to
ne?ustoji:te → / tadi < nesrozumitelné kvůli odvrácené pozici Mluvčího 1 a lomozu
v okolí > zvla:ŕc kdiz va:s < smích, nesrozumitelná řeč Mluvčího 1 > ?aj ?i taghle mje
uspali < nesrozumitelné > +krat @ jo takže ?a to nefunguje ↓ / to znamena: → @ ja:
neydzi ?udžit → @ ?u:nik s toho gdiŕ ?uf va:s nekdo yitne ↑ / ?ale prosce jak se vu:bedz
do toho nedostat ↓ // tagze jednoduŕe: → vi +ste naħore ↑ / ?on ac si jela: dzo ydze ↑ /
vi jenom lezi:te ↑ / jo ↑ / ?a ?on se snazi: tam da:t ruku → / ?okej ↑ / gdi3 ja: mu ji
zvednu ↑ / jestli to tam narve → / ?a dři:im si tadi ten frejm ↓ / loket je bli:sko → /

jo ↑ / ?a jenom si to tadi hli:da:te → ?a tou hlavou ↓ mu nedovolujete ?abi va:s → si
přita:hl to kimono ↓ / ?okej ↑ / ras dva ↑ / ?os /// < smích >

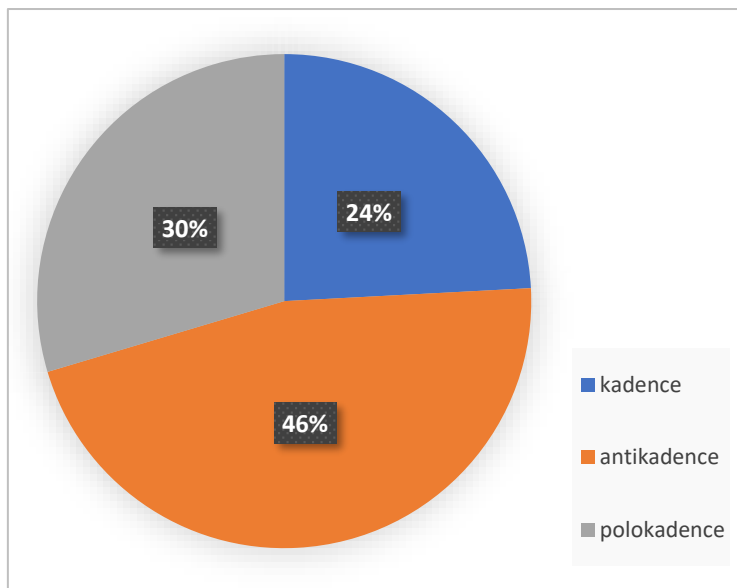
Zdroj: [Video – Fotky Google](#)

3.2.4 Analýza fonetických záznamů instruktážních částí tréninků

Získaná a foneticky extrahovaná data poskytnou v této kapitole vhled do komunikační strategie soustavné promluvy množiny trenérů. Zkoumaný materiál lze nahlížet ze sociálního hlediska, a získat tak ucelenou představu o rozsahu potenciálu skupiny, jednotlivých aspektech tohoto potenciálu a jeho vlivu na další vývoj komunikace a jazykové zázemí society.

3.2.4.1 Intonace v mluveném projevu praktikantů BJJ

Jak vyplývá ze zaznamenaných promluv, intonace trenérů BJJ je převážně stoupavá (tj. 46 %) a více než klesavá intonace se v promluvách uplatňuje klesavě stoupavá intonace (24 %, 30 %). Výpočet procentuálního zastoupení výrazů v promluvách byl proveden s ohledem na rozdíl mezi časy jednotlivých promluv (v poměru vůči času nejdelšího videozáznamu). Z hlediska sémantiky výpovědí a v rámci komunikace probíhající za vzdělávacím účelem se jedná o prostředek k udržení pozornosti posluchače. Je to tedy prvek komunikace mezi učitelem a publikem, žáky.

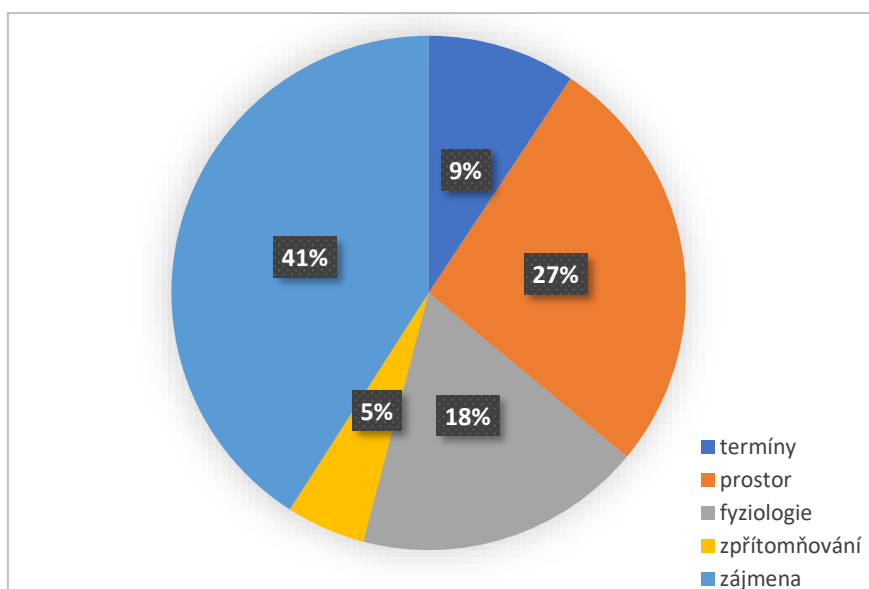

Tabulka č. 2: Znáznornění poměru intonace promluv použité ve zkoumaných promluvách.

3.2.4.2 Rozložení výrazů v mluveném projevu praktikantů BJJ

Jak se dalo předpokládat, v zaznamenané slovní zásobě¹⁹⁵ přepsaných promluv byly velmi frekventovanými výrazy termíny, tvořily však pouze 9 % těchto promluv. Nejfrekventovanějšími výrazy byla zájmena, a to v zastoupení 41 %, což dokládá převažující odkazování se mluvčího na neverbální složku komunikace. Výrazy vztahující se k lokalizaci vlastního těla, těla oponenta či definování směru pohybu tvoří 27 % těchto promluv (z hlediska zastoupení počtu výrazů ve výpovědích, opět v přepočtu poměru vůči nejdelší promluvě). Specifickým projevem komunikace praktikantů BJJ se ukázalo zpřítomňování nebo také aktualizování popisovaného (stavu, jevu) prostřednictvím výrazů „ted“, „tedka“, které odkazuje na důraz kladený na přítomné dění.

Množství výrazů vztahujících se k tělu, vlastní a oponentově fyziologii dvojnásobně převážilo nad množstvím termínů v řeči (18 % – 9 %) . Tento přístup mluvčích, tzn. selekce výrazů, umožňuje orientovat se v jednostranné komunikaci (promluvě učitele ke studentům) i při částečné či úplné neznalosti slangových výrazů a patřičné terminologie adresáta.

Tabulka č. 3: Znárodnění poměru typů výrazů použitých ve zkoumaných promluvách.

¹⁹⁵ Bez verb, viz níže – podkapitola „Střídání časů (...)“.

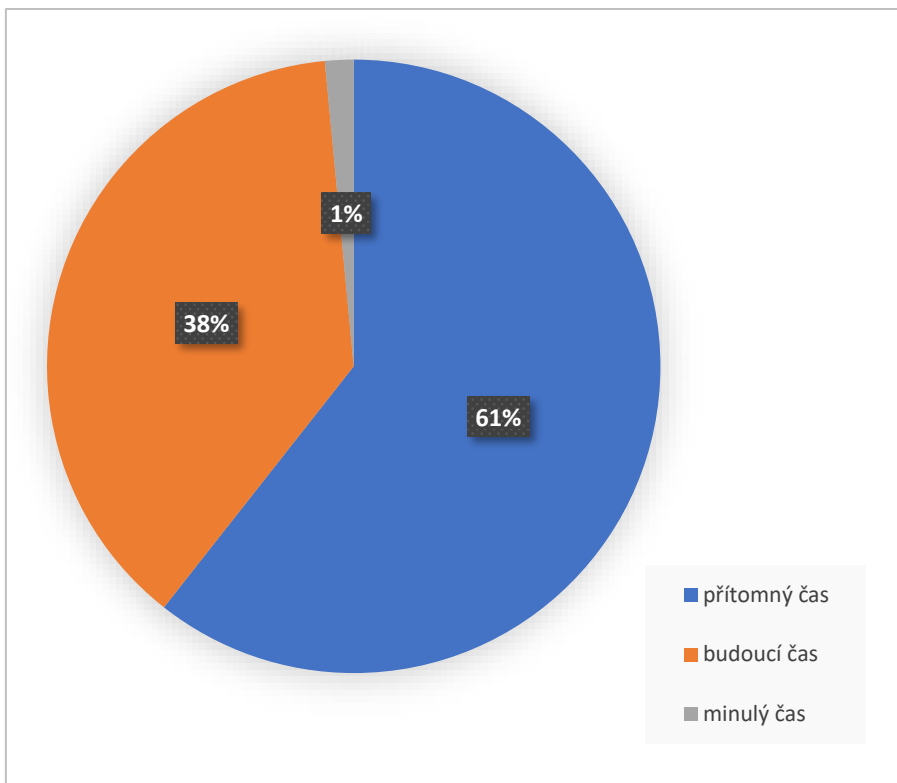
3.2.4.3 Střídání času v mluveném projevu praktikantů BJJ

V rámci analýzy charakteru komunikace bylo zkoumáno také rozložení jednotlivých časů verb. Stejně jako v předchozích podkapitolách zabývajících se rozložením výrazů v promluvách, i v tomto případě je frekvence užití daných výrazů, které se podílí na rozložení grafu, přepočtena v poměru vůči nejdelší promluvě. Ze zjištěných dat vyplývá, že v mluvené komunikaci převažuje použití přítomného času, což potvrzuje předpoklad kladení důrazu na současnost a okamžité dění ze stran praktikantů/trenérů BJJ. Tuto skutečnost potvrzuje také výše uvedený aspekt zpřítomňování (výrazy „ted“, „tedka“). Poměr budoucího a minulého času (tj. 38:1) dokládá, že plánování má v jazykovém prostředí BJJ dalekosáhlejší charakter než ohlížení se na minulé konání.

Z psychického hlediska je důraz na přítomný čas jedním z primárních aspektů správné duševní hygieny, která je nedílnou součástí udržení psychického zdraví.¹⁹⁶ Zároveň je uvažování v přítomném čase zásadním existenciálním postojem buddhismu a zenu aj. – odkazuje k tradičnímu východnímu chápání času (cyklickému), a tím opět ke kořenům BJJ.¹⁹⁷ Tyto aspekty komunikace souvisí s prožíváním mluvčích daného sociálního nastavení, s osvojením vnímání dění v prostředí BJJ.

¹⁹⁶ Kde vzít čas | Psychologie.cz. Homepage | Psychologie.cz [online]. Copyright © Copyright Mindlab s.r.o. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/kde-vzit-cas/>.

¹⁹⁷ Sati – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sati>.

Tabulka č. 4: Znárodnění poměru časů verb použitých ve zkoumaných promluvách.

3.2.4.3.1 Psychické a fyzické výzvy směřující k přítomnému prožívání

S ohledem na výše uvedené aspekty brazilského jiu jitsu je výrazné a významné prožívání současného okamžiku způsobem, jímž se jedinec vyrovnává s neustále se objevujícími výzvami.¹⁹⁸ Ony výzvy se vyznačují neustávající nutností překonat vlastní ego, a to předně pochopením a přijetím vlastních slabostí a chybných závěrů v konfliktu s rozdílnými zkušenostmi a dispozicemi oponenta: „Žádný člověk a žádný osud není srovnatelný s druhým: žádná situace se neopakuje.“ (FRANKL, V. E., 1996, str. 97) – absolvování neopakovatelných zkušeností a aplikace nabyté znalosti na další obdobnou situaci je psychická součást výzev v BJJ.

Fyzickou součástí takovýchto výzev, s nimiž se praktikant BJJ potýká od prvního tréninku, je překonání omezení vlastního těla.¹⁹⁹ Přestože je pojednáváno bojové umění

¹⁹⁸ Biggest Challenges in BJJ | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/bjj-lifestyle/biggest-challenges-in-bjj/>.

¹⁹⁹ Viz poznámka „194“.

teoreticky vytvořeno pro fyzicky slabší jedince (nezpochybnitelnou součástí charakteru BJJ je sebeobrana),²⁰⁰ nepřímo je toto bojové umění chápáno na úrovni učení se boje o život.²⁰¹ Proto jsou nezkušení praktikanti přímo i nepřímo nabádáni k vynaložení všech sil (v boji), které mají k dispozici, protože či přestože ještě nedisponují znalostmi, jež by v praxi zabránily zraněním vycházejícím z neschopnosti jednat v boji efektivně. V některých komunitách BJJ (zpravidla v kmenových tělocvičnách) je zvykem umožnění reálného boje při sparinzích²⁰² až po nabytí dostatečných zkušeností, a to s výrazným časovým odstupem od nástupu k trénování.²⁰³ Tímto opatřením se předchází pro život či zdraví nebezpečným situacím, které vyplývají z neznalosti či přemrštěného sebevědomí / psychických predispozic pro ubližování bez ohledu na nutnost.²⁰⁴

Pro výše uvedený důvod jsou praktikanty brazilského jiu jitsu z větší míry muži, ženy jsou často odrazeny násilím, které provází počátky praktikování BJJ, ať už se jedná o počátky vlastní praxe v BJJ či praxe oponenta – následky mohou být v obou případech dostatečně zásadní, aby odradily od pokračování učení se BJJ.²⁰⁵

Nejpodstatnější fyzickou náročností BJJ je požadavek výdrže,²⁰⁶ která opět zasahuje do vnímání času a ega: „Pokud konkrétní osud uloží člověku nějaké utrpení, pak bude muset tento člověk v tomto utrpení vidět úkol, a to zcela jedinečný. Tváří v tvář tomuto utrpení bude muset proniknout k vědomí, že tu se svým trýznivým osudem stojí v celém kosmu jako neopakovatelná a jedinečná bytost.“ (FRANKL, V. E., 1996, str. 97) Vydržet vlastní

²⁰⁰ 7 Strategies to Defeat Bigger Opponents In BJJ - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/defeat-bigger-opponents-in-bjj/>.

²⁰¹ The Incredible Story of How Brazilian Jiu Jitsu Saved a Police Detective's Life. | Bjj Eastern Europe [online]. Copyright © Bjj Eastern Europe 2012. All rights reserved. Website setup [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjee.com/articles/the-incredible-story-of-how-brazilian-jiu-jitsu-saved-a-police-detectives-life/>.

²⁰² Viz glosář.

²⁰³ [online]. Dostupné z: <https://www.gracieuniversity.com/>.

²⁰⁴ Brazilian Jiu Jitsu: Is It Dangerous? The Truth About Common Jiu Jitsu Injuries – BJJ Bear. BJJ Bear – BJJ Blog About All Things Related To BJJ [online]. Copyright © 2023 BJJ Bear [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjbear.com/is-bjj-dangerous/>.

²⁰⁵ Jiu-Jitsu For Women - Dealing With Common Training Issues - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: https://bjj-world.com/jiu-jitsu-for-women/#Rolling_With_Men.

²⁰⁶ Viz poznámka „194“.

omezenost, nedostatky a neschopnosti je podmínkou setrvání u praktikování BJJ. I proto je bojovnost s nabývajícími zkušenostmi praktikanta BJJ vytlačována respektem k možnostem a nemožnostem těla.

Psychiatr Viktor Emil Frankl se ve velké míře v základech své odborné práce²⁰⁷ zaobírá vnímáním bezprostředního existenčního potýkání se s ohrožením.²⁰⁸ Okamžitý nedostatek (vzduchu, prostoru atd.), které je způsobováno frustrujícími situacemi, např. pozicemi (tj. kupříkladu při pressingu),²⁰⁹ nebo celkově trýznivým psychickým nátlakem (zkušenějšího bojovníka), mnozí praktikanti neunesou či „nemají zapotřebí“ vystavovat se mu soustavně či opakovaně. Vědomí okamžiku a jedinečnost každé nastalé situace během boje je jediným rozuzlením uvedeného problému (praktikování) BJJ.²¹⁰ Materiální svět je natolik pomíjivý, že po individuálním utrpení zůstává na tatami pouze odhodlání přizpůsobit se, a právě toto odhodlání umožňuje praktikantovi pokračovat – Ipět na přítomnosti.²¹¹

²⁰⁷ FRANKL, Viktor Emanuel. A přesto říci životu ano. Vyd. 4. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2016.

²⁰⁸ Viktor Frankl – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Viktor_Frankl

²⁰⁹ Vytlačování vzduchu z plic tlakem na hrudní koš, viz glosář pojmů.

²¹⁰ 403 Forbidden. 302 Found [online]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/women-who-stray/201412/the-psychology-brazilian-jiu-jitsu>.

²¹¹ Viz výše komuniké Moniky Novosadové.

3.3 Psaná komunikace (sociální sítě, soukromá korespondence)

3.3.1 Ukázka psané komunikace na internetu č. 1

Můj malý chodí do školy měsíc, za ten měsíc jsem viděl jak fakt velký kluk nechce chodit do školy, protože ho šikanuje ve třídě spolužačka, slyšel jsem jak se třetí směji nejmilejší holčičce že je cigánka a včera jsem viděl brečet kluka před školou, že mu počmárali obrázek. I můj junior už si pobřečel. Říkám mu celou dobu, že je třeba pomáhat slabším, nikdy bych nepřežil kdyby patřil k té skupině dětí z jejichž rodičů a učitelů se mi chce zvracet.

Vemte dítě na Jiu-Jitsu, v bojových sportech nikoho nezajímá, kdo je váš otec nebo jaké máte oblečení. Jen to jaký jsi člověk teď, v tuhle chvíli na tatami.

Bud' dobrý nebo k nám nepatříš !

Michal (Hero) Sumelidis, 8. 10. 2022

3.3.1.1 Analýza ukázky psané komunikace na internetu č. 1

3.3.1.1.1 Charakteristika komuniké, jejích funkcí a cílů

Jedná se o oznámení s prvky glosy, zveřejněné na sociální síti (tj. na Facebooku). V daném komuniké převažuje funkce persvazivní a informativní. V textu je řada stylistických nedostatků (absentující interpunkce, neodčleněná souvětí), což podporuje dojem mluveného charakteru psané výpovědi. Řada výrazů a slovních spojení (např. „junior“, „fakt velký kluk“ atd.) zintenzivňuje atmosféru výpovědi, která vrcholí výrokem „chce se mi zvracet“, sugerující znechucení a odpor vůči nastíněným jevům. Dominantním prvkem textu je přechod z převažující informativní povahy (prvního odstavce) k oslovení množiny adresátů; předpokladem je tedy širší okruh čtenářstva, tzn. že autor přesvědčuje k uplatnění pojednávané schopnosti „juniora“ v obecném měřítku, a to v rámci celé generace (tj. dětí). Autor na závěr zužuje množinu adresátů na jednoho čtenáře, což zesiluje pervazivní funkci výpovědi.

Pod samotným textem je sdílen videozáznam, v němž mladý drobný muž, Carlos Alvarez,²¹² s přivřeným okem a slepeckou holí, vypráví v anglickém jazyce svůj životní příběh: představuje se jako první slepý hispánský „černý pásek v jiu jitsu“. Dále uvádí, že byl na střední škole šikanován, protože byl „big target“ – „velký cíl“ (s danými fyzickými a etnickými dispozicemi), protože byl jeho život „very miserable“ – „velmi ubohý“. Záznam pokračuje v sugestivním vyznění výroku „I fell in love immediately of jiu jitsu.“ – „Okamžitě jsem se do jiu jitsu zamiloval.“; mluvčí uvádí pozitivní změnu ve všech ohledech svého života po zahrnutí daného bojového umění do své každodennosti. Následně vyjmenovává samotné emocionální dopady provozovaného bojového umění na mluvčímu vlastní handicap (sociální, existenční), tj. síla, pozitivita, sebevědomí. Záznam je zakončen sloganem medailonku: „I am matmade.“ – „Jsem vyroben žíněnkou.“, pointou sdělení je představení role brazilského jiu jitsu coby zásadního hybatele existence praktikanta.

Oba komuniké zahrnují pervazivní prvky komunikace, vyznačují se emocionálně zabarvenými výrazy a slovními spojeními. Psaný text navazuje na téma připojeného videozáznamu. Hypertématem obou sdělení je šikana a její řešení skrze praktikování BJJ. Důraz na etickou stránku v psaném textu M. Sumelidise je nejpatrnější v závěru textu. Novotvar „matmade“, použitý ve videozáznamu, umocňuje filozofický ráz pojetí BJJ. Ze zveřejněného obsahu vyplývá mnoho sociálních atributů BJJ.

3.3.1.1.2 *Dynamika a solidarita*

Jedním z významných aspektů společnosti prostředí BJJ, jenž vychází z uvedených zpráv, je kolektivní chápání dobra, které má svou definitivní podobu při prožívání psychické a fyzické pohody, tzn. naplnění existenčních potřeb. Provázanost fyzického a psychického „žití“ se projevuje selekcí (ze strany mluvčího – autora textu) ustálených slovních spojení a výrazů s pozitivním významem, které jsou stavěny do opozice vůči

²¹² The Story Of Carlos Alvarez - The First Blind Hispanic BJJ Black Belt. | Bjj Eastern Europe [online]. Copyright © Bjj Eastern Europe 2012. All rights reserved. Website setup [cit. 20.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjee.com/articles/the-story-of-carlos-alvarez-the-first-blind-hispanic-bjj-black-belt/>.

výrazům charakterizujícím negativní projevy společnosti (tedy výrazům s negativním významem). Uvedený sociální atribut, který je praktikanty BJJ vyzdvihován v obou komuniké, souvisí s tím nejzásadnějším – pohybem, fyziologickým i metafyzickým, nebo přesněji činností jako takovou.

Vysoká frekventovanost verb a dynamizace výpovědi jejich prostřednictvím, těkavé střídání časů a tíhnutí k času přítomnému, přibližují podstatu sociálního úspěchu brazilského jiu jitsu. Konkrétně, na filozofické úrovni, se k tématu (problematicke) „aktivity“ vyjadřuje Alvarez, a to skrze popis před zahrnutím BJJ do života a po něm. Brazilské jiu jitsu mění způsob uvažování, chápání sebe sama v prostoru (viz „I am matmade.“) a v prostředí určité sociální konstelace („I was big target.“). Díky tomuto faktu má BJJ potenciál nejen (většího) rozšíření sportovní aktivity, ale především (trendu) životního stylu, a tedy sociální skupiny, s vlastními charakteristickými rysy (tj. např. důraz na přítomný okamžik, sociální rovnost, individuální psychická a fyzická stabilita atd.). Standardním prvkem persvaze komunikace týkající se BJJ šířené přes internet je solidarita, jejíž význam je zesilován zdůrazněním kontrastu (či upozorněním na něj) „patřit/nepatřit“ do dané sociální skupiny.

3.3.2 Ukázka psané komunikace na internetu č. 2

Nazvala bych to jako život před Jiu a život po prvním vstupu na Trénink v mém prvním Krásném kimonu. Objednala jsem si ho v den kdy mi doktor oznámil že už jsem zcela vyléčena po karcinomu štítné žlázy, kdo má tohle za sebou ví že to je jako houpačka jak po Fyzické tak Psychické stránce. V roce 2013 jsem řekla svému doktorovi Ne, po oznámení že bych měla jít do invalidního důchodu. Jako že mi má ve 22letech skončit plnohodnotný život? Jasně že tělo je oslabené a v období jiu jsem taky podstoupila náročnější operaci,ale dala jsem se rychle dohromady.. právě proto že jsem chtěla trénovat. Nejde tady o stripy nebo barvy pásku, je důležité dělat co Nás baví je mi 31 a po Fyzické stránce se cítím asi nejlépe ve svém Životě. Když mi totiž někdo řekne že má nějaké problémy že by to už nezvládl, jen se mile usměju:). Když chceš zvládneš všechno ♡

Pro všechny kdo četl článek před operací-se štítnou žlázou Vám vyoperujou i radost ze života. Je to ch* jovina můžeme si pořád dělat co chceme a s radostí.

Chtěla bych poděkovat Všem mým trenerům.

Radek Mígy Mitrenga za základy a vstup do Jiu.

Robin Javorek za ranní tréninky za možnost trénovat děti, a mít společný koníček se svými potomky ale hlavně za to že máme možnost ve Frýdku Jiu vůbec dělat.

Michal Sumelidis taky za pár ranních rozcviček,ale hlavně za to že si mě posbíral po mém prvním zápasu. Byl jediný kdo mi v ten moment podal pomocnou ruku z tatami, a za to ti budu vždycky vděčná. ♡

A Patrik Matějka mému současnému trenérovi který začal závodníky opravdu připravovat na závody, a já začala cítit větší jistotu když jdu do boje. Díky Kluci ♡

Ale hlavně děkuji Všem s kým jsem měla možnost trénovat, bez Vás by mi ho dnes Robin neuvázal. ♡

♡ #movember #moninden

Monika Novosadová, 26. listopad 2022

3.3.2.1 Analýza ukázky psané komunikace na internetu č. 2

3.3.2.1.1 Charakteristika komuniké, jejích funkcí a cílů

Oznámení jiujiteiro²¹³ Moniky Novosadové je osobního charakteru, má ráz deníkového záznamu a poděkování. Zahrnuje značné množství prvků komunikace typické pro sociální sítě – univerbizaci (např. *jiu*, namísto *brazílské jiu jitsu*), použití emotikonů, tj. ikon/symbolů vyjadřujících emoci (v uvedeném případě se jedná převážně o symboly srdce), tzv. hashtagů,²¹⁴ neskloňování oslovení,²¹⁵ velká písmena na začátku některých slov v průběhu věty (za účelem zdůraznění výpovědi na vybraném místě, to jsou např. *fyzické (...)* *psychické*, *život*, *všem*), nedůslednou interpunkci a jiné stylistické nedostatky, které plynou z intuitivního převodu mluveného sdělení do psané formy.

Autorka příspěvku zveřejněného na Facebooku přiložila k uvedenému textu dvě své fotografie; na jedné má oblečené kimono a uvázaný bílý pásek (tj. avizovaná etapa *před Jiu*), na druhé má kolem pasu modrý pásek (což popisuje: „v prvním Krásném kimonu“). Další výpověď odkazuje k ženskému vnímání krásy (estetiky oděvu), s čímž kontrastuje posléze uvedený příběh tematizující uzdravení se vůlí a odhodláním. Autorka pojednává o snaze být činná, a to právě v daném sportu a skrze něj. Uvedení přesných časů (nemoci, praktikování BJJ) a přímá (neznačená) řeč míněná jako reakce na lékařský „rozsudek“ dynamizuje oznámení, přechází v sebehodnocení autora příspěvku, které je kusé a obrací se vně. Autorka bez negativní konotace vysvětluje nezbytnost, jíž je pro provozování BJJ vůle, v opozici vůči psychickému i fyzickému „vzdání se okolnostem“. Autorka následně negativně hodnotí článek tematizující nevratný a především negativní následek invazivního lékařského zákroku (operace štítné žlázy), subjektivně, sugestivním vulgarismem (zlehčeným znakem hvězdy vprostřed slova) a pokračuje pozitivně laděným hodnocením možnosti vyléčení adresovaným individuálně („zvládneš všechno“).

²¹³ Opět umístěné na soc. síti (Facebook.com).

²¹⁴ Forma klíčových slov uvedená znakem „#“.

²¹⁵ Sociální síť Facebook.com tak umožňuje odkázat přímo v daném příspěvku na profil osoby, jejíž jméno je ve svém základním tvaru (nominativ). Toto nijak neovlivňuje komunikaci v anglickém jazyce, v prostředí českého Facebooku ovšem vyvolává toto „neskloňování“ dojem neformálnosti (nebo ho alespoň zesiluje).

Autorka na dalších řádcích uvádí jména svých jednotlivých trenérů a učitelů daného bojového umění a obrací se na všechny praktikanty BJJ, s nimiž trénovala, aby jim poděkovala za zkušenosti vedoucí k získání vyššího pásku (tedy materiálního potvrzení znalostní úrovně). Poslední uvedená skutečnost, tedy obecně chápaný vděk, odkazuje k respektu, který je pro BJJ charakteristický, jak je avizováno v úvodu; respekt vůči každému jiujiteirovi a předně vůči učitelům je odvislá od tradičního²¹⁶ chápání role jedince ve společnosti a zmírňuje negativní projevy ega, které mají za následek propadnutí slabomyslnosti.

3.3.2.1.2 *Ego: vůle a prostor*

Autorka příspěvku způsobem a podstatou sdělení nepatrně odkrývá určité podstatné aspekty BJJ; dané bojové umění umožňuje individu snáze vyhranit svou sílu vůle a vztáhnout ji na fyzickou stránku. Jedinec v prostředí BJJ odmítá poráženecký přístup. Je tomu tak především pro podstatu vykonávání tohoto umění/sportu: zápasy se konají v určitých časových rozestupech,²¹⁷ přestože je jiujiteiro tedy na pokraji fyzických možností, časomíra pokračuje a on má v rámci času určeného pro sparring stále možnost překonávat sám sebe. S ohledem na nemoc je překonávání se rovno pokračování v životě. Viktor Frankl²¹⁸ ve své analýze provizorní existence v knize *A přesto říci životu ano* uvádí: „(...) vnější obtížná situace dává člověku příležitost, aby vnitřně přerostl sebe sama.“ (FRANKL, V., E., 1996) I tato skutečnost se podílí na výsledné podobě komunikace praktikantů BJJ; dynamické výrazy volené z podstaty existenčního absolutismu podtrhují přítomné prožívání, umožňují sdílení základních lidských potřeb a jejich naplnění, tj. přežití, hydratace, sebeuplatnění ve skupině a interakci (dvou komunikantů).

Z hlediska proxemiky je v přímé (osobní) komunikaci praktikantů BJJ intimní zóna pravidelně a bez negativních dojmů účastníků komunikace narušována. Osobní zóna se

²¹⁶ Východní, tj. japonské, vycházející ze společenské povahy juda a japonského jiu jitsu, což jsou bojová umění, z jejichž některých aspektů BJJ vzešlo.

²¹⁷ Zpravidla jsou zápasy (sparingy) pětiminutové, pauzy mezi nimi jednominutové.

²¹⁸ Viktor Emil Frankl (1905–1997): rakouský neurolog a psychiatr, zakladatel existenciální analýzy a logoterapie.

tedy prolíná se zónou personální a sociální. To znamená, že prostor za normálních okolností sdílený s nejbližšími, tj. např. partnerem, dítětem, je v komunikaci ve zkoumaném prostředí sdílen s lidmi, kteří se scházejí primárně za účelem narušení těchto zón.

Výsledná interakce mezi praktikanty BJJ je proto založena na smířlivé koexistenci jednotlivých členů daného společenství bez ohledu na primární náležitost k národu, sociální vrstvě či etniku, tzn. také bez ohledu na náležitá primární tradiční gesta a jiné normované projevy formalit při interpersonální komunikaci. Chápání prostoru praktikantem BJJ se následkem přirozeného potlačení etikety a pudu sebezáchovy²¹⁹ odlišuje od normy společnosti (kde jiujiteiro obsazuje množství odlišných sociálních rolí). Přátelský charakter komunity prostředí BJJ je tímto doplněn o kladný dopad praktikování bojového umění, tj. nabytí sebevědomí plynoucí z fyzického sebevědomění.

²¹⁹ Toto vychází ze svěření životních funkcí do rukou neznámého protějšku.

4 Závěr

4.1 Pojmenovávací postupy ve slangu BJJ

Z jazykového hlediska je s ohledem na výzkum přínosná především analýza využití jednotlivých pojmenovávacích postupů a jejich distribuce: nejčastější, velmi frekventované a produktivní jsou postupy metaforické, přenášení významu (metaforizace), např. *koš*, *koza*, ..., a odvozování (hlavně ze jmenných základů) např. *sabovat*. Občasné a produktivní je metonymické přenášení významu (metonymizace), např. *panda*, a přejímání z cizích jazyků, např. *side*. Ostatní pojmenovávací postupy jsou omezeně až málo produktivní, mezi ně patří tvoření frazeologických spojení, např. *vzít někomu záda*, *pasnout guard*, *projít (někomu) nohy*, *být v mountu*, tvoření sousloví, např. *bílý (aj.) pásek*, mechanické krácení, *sabnout*, a skládání – *bodytriangle* aj.). (HUBÁČEK, 1981, str. 67)

Některé slangové výrazy obecné povahy uvedené J. Hubáčkem v díle *O českých slanzích* na str. 73 jsou užívané také v BJJ. Patří mezi ně výrazy *fifty-fifty* (tj. nerozhodný výsledek hry), *koncovka* (zn. závěrečná fáze útoku, úspěšné zakončení útočné akce), *šlupka*, *pecka* (v prostředí BJJ v jiném než Hubáčkem uvedeném významu, tj. „prudce kopnutý nebo hozený míč“ – ve slangu BJJ „bolestivý pád“/„rána“), *uzemnit* (tzn. (někoho) srazit k zemi, v BJJ také získat nad někým převahu). Ve slangu brazilského jiu jitsu se stejně jako ve sportovním slangu (obecně, jak popisuje Hubáček) užívá výraz *zaválet* (ve smyslu „dobře zahrát“), což ovšem kontrastuje s výrazem užívaným ve zkoumaném jazykovém prostředí častěji, tj. *poválet se* (zn. absolvovat sparingy). (HUBÁČEK, 1981, str. 73)

Mezi ostatní a obecné slangové sportovní výrazy řadí J. Hubáček výraz *dištanc* ve významu zastavení činnosti, což je odlišné od aktuálního a relativně častého užití výrazu *distanc* v prostředí BJJ ve významu záměrného (určeného) odstupu od soupeře. V internetových médiích (kontextově prostředí BJJ) je používán také výraz *frame*. Dalšími výrazy, které jsou v BJJ frekventovaně komunikovány, stejně jako je tomu

u registru obecně sportovního slangu, jsou *kondice* (nebo také *kondička* ve významu připravenost k zápasu), *plichta*, *remizovat* (viz *fifty-fifty*). (HUBÁČEK, 1981, str. 76)

Velká část slangových výrazů BJJ vychází z popisu určení místa (např. *side*, *záda* aj.). Další značná část glosáře pojmů prostředí BJJ zahrnuje metaforická označení vyplývající z pojmenování živočichů, jejichž typické pohyby jsou k tomuto pojmenování motivem (např. *koala*, *spider guard* atd.). Glosář obsahuje 71 výrazů, z nichž je 65 % přejato z anglického jazyka, 11 % z japonského jazyka, 3 % z francouzského, 2 % ze španělského. Přestože tedy BJJ pochází z Brazílie, multikulturní původ jednotlivých postupů bojového umění zapřičiňuje v globálním užití výběr pojmenovávacích postupů, které se opírají převážně o anglicismy a japanismy.²²⁰ V jednom případě (tj. výraz „americana“) se jedná o novotvar. Glosář zahrnuje 9,9 % pojmenování, která vznikla odvozením od metaforické podobnosti se zvířaty (tj. relativně rovnoměrně rozloženo mezi pohyby, pozice a guardy).

Anglicismy a japanismy v českém prostředí brazilského jiu jitsu jsou ve slovní zásobě jiujiteira (slangu BJJ) uchyceny lépe právě pro svou specifičnost, a tedy užívány frekventovaněji než česká synonyma, jestliže jsou pravidelně užívány profesionálním sportovcem. Aspekt cizosti, i bez náhodného vlivu populární osoby, ozvláštňuje registr, tedy soubor jazykových prostředků, které jsou typické pro situační kontext, odpovídající sociální a lingvistické charakteristice uživatelů daného jazyka.

4.2 Neverbální komunikace

Ze sociolingvistického hlediska je BJJ jedinečné narušováním intimní zóny, jak je pojednáno v podkapitole analyzující text jiujiteira Novosadové. Deformace standardní (společensky normované) proxemiky umožňuje fyziologicky stabilizovat nastavení psychiky skrze kontrolu vlastního prostoru praktikanta BJJ. Proto lidem, kteří mají potíže se sociálními požadavky na komunikaci (verbální i neverbální, tj. včetně prostorové),

²²⁰ Projevem brazilské kultury je rozšířené gesto (viz níže, podkapitola „Neverbální komunikace“) a v základní slovní zásobě obdoba výrazu „lapel“ v ženském rodu – „lapela“.

může být zkratkovitost a pudovost v komunikaci typické pro prostředí BJJ nástrojem pro nabytí psychické rovnováhy.

Potenciál BJJ přesáhnout společensky vykonstruované vnímání prostoru je umocněn skutečností, že cílem daného sportu je oprostit se v boji od užití síly a fyzické převahy (dané predispozicemi). Komunikace probíhá převážně neverbálně, „mluví se pohybem“, a mezi dominantní prvek tohoto jevu v kinezice²²¹ lze řadit gesto převzaté od surfařů prvními praktikanty (původci BJJ) v Brazílii, které se rozšířilo natolik, že je standardně využíváno po celém světě. „Mluva pohybem“ koresponduje s označením BJJ – *lidské šachy*,²²² a to pro psychickou náročnost při nacházení cest k získání převahy nad soupeřem.

²²¹ Tj. součást neverbální komunikace; pohyb a koordinace pohybů v sociální interakci.

²²² 5 Ways Jiu-Jitsu Really Is Just Like "Human Chess". Jiu Jitsu (BJJ) News And Results - Jiu-Jitsu Times [online]. Copyright © 2020 Jiu [cit. 31.01.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsutimes.com/5-ways-jiu-jitsu-really-is-just-like-human-chess/>.

Anotace

Autor: Marie Lachendrová

Název katedry a fakulty: Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Název práce: Slang v prostředí Brazilského Jiu Jitsu

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D.

Počet znaků: 119 678

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 116

Klíčová slova: slang, Brazilské jiu jitsu (BJJ), fonetický přepis, glosář slangových výrazů, etymologie, výslovnost, analýza psaného textu týkajícího se BJJ

Tato práce se zabývá slangem v prostředí Brazilského jiu jitsu (BJJ). Východiskem práce je sběr dat potřebných k sestavení glosáře slangových výrazů. Cílem práce je analýza mluvené a psané komunikace praktikantů BJJ, definice prostředí ze sociolingvistického hlediska a zachycení jeho konkrétních specifik. Výzkum je podložen aktivním sběrem dat, a to z množství tréninků v prostředí ostravské tělocvičny BJJ, z videozáznamů pořízených v daném prostředí a z českých i zahraničních webů zabývajících se BJJ či obecně bojovými sporty. Závěry vztažené k analýze mluvené a psané komunikace vycházejí mimo jiné ze sestaveného glosáře pojmů.

Resumé

This thesis follows up slang usage in Brazilian Jiu Jitsu environment. Purpose of this is to collect raw data needed to compilation of the glossary of slang expressions. The goal is to analyze spoken and written communication used by BJJ practicants, definitions of environment from sociolinguistics perspective, and to follow their specifics. My research was substantiated by active data collecting, by attending many training sessions at Ostrava's BJJ academy, studying many video recordings acquired in the environment, and from Czech and foreing websites which follows BJJ or other martial arts in general. Conclusions related to the analysis of spoken and written communication are based, among other things, on the compiled glossary of ideas/concepts.

5 Zdroje

5.1 Základní literatura

- HUBÁČEK, Jaroslav. *O českých slanzích*. Vydání druhé, doplněné a přepracované. Ostrava: Profil, 1981.
- NOVÝ ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY. NOVÝ ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY [ONLINE]. COPYRIGHT © MASARYKOVA UNIVERZITA, BRNO 2012 [CIT. 24.04.2023]. DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://WWW.CZECHENCY.ORG/](https://www.czechency.org/).

5.2 Rozšiřující literatura

- FRANKL, Viktor Emanuel. *A přesto říci životu ano*. Vyd. 4. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2016.

5.2.1 Elektronické zdroje

- [EXPLAINED] Gi Vs NoGi BJJ | 16 Things To Know Before You Start. The Fight Bible - Strictly Fighters [online]. Copyright © 2023 StrictlyFighters.com [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://strictlyfighters.com/gi-vs-nogi/>.
- [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/728921950521457/search?q=p%C3%A1skov%C3%A1n%C3%AD>.
- [online]. Dostupné z: <https://www.gracieuniversity.com/>.
- [online]. Dostupné z: Sparring – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sparring>.
- 403 Forbidden. 302 Found [online]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/women-who-stray/201412/the-psychology-brazilian-jiu-jitsu>.
- 5 Ways Jiu-Jitsu Really Is Just Like "Human Chess". Jiu Jitsu (BJJ) News And Results - Jiu-Jitsu Times [online]. Copyright © 2020 Jiu [cit. 31.01.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsutimes.com/5-ways-jiu-jitsu-really-is-just-like-human-chess/>.

- 60+ Brazilian Jiu Jitsu Submissions - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/brazilian-jiu-jitsu-submissions/>.
- 60+ Brazilian Jiu Jitsu Submissions - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/brazilian-jiu-jitsu-submissions/>.
- 7 Strategies to Defeat Bigger Opponents In BJJ - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/defeat-bigger-opponents-in-bjj/>.
- About Mitsuyo Maeda. Brentwood Kids Jiu Jitsu - Crosley Gracie Jiu-Jitsu - Brentwood, California [online]. Copyright © 2023 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://crosleygracie.com/blog/76479/About-Mitsuyo-Maeda>.
- america | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=america>.
- Americana Lock (Submission) | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/americana-lock>.
- bar | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=bar>.
- Benefits Of BJJ - 8 Reasons Why You Should Train BJJ. Fighters Vault - UNLEASH Your Martial Arts Potential [online]. Copyright © FIGHTERS VAULT 2023 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://fightersvault.com/benefits-of-bjj-training/>.
- Biggest Challenges in BJJ | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/bjj-lifestyle/biggest-challenges-in-bjj/>.
- BJJ Guard Passing – Why It Doesn't Work And How To Fix It - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright

- © 2021 BJJ World [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/bjj-guard-passing-formula/>.
- BJJ Side Control Attacks and Position - all you need to know - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/side-control-attacks/#:~:text=BJJ%20side%20control%20%28often%20also%20called%20side%20mount,and%20mechanical%20leverage%20is%20the%20most%20important%20part.>
 - BJJ Sweep Anatomy: How To Effortlessly Sweep Anyone | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/bjj-lifestyle/bjj-sweep-how-to-sweep-anyone/>.
 - Bow And Arrow Choke: BJJ Submission Explained. UFC News & MMA News, Results & Exclusives | LowKickMMA [online]. Copyright © 2003 [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.lowkickmma.com/bow-and-arrow-choke/>.
 - Brazilian Jiu Jitsu: Is It Dangerous? The Truth About Common Jiu Jitsu Injuries – BJJ Bear. BJJ Bear – BJJ Blog About All Things Related To BJJ [online]. Copyright © 2023 BJJ Bear [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjbear.com/is-bjj-dangerous/>.
 - Brazilian jiu-jitsu - Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Brazilian_jiu-jitsu.
 - Brazilian Jiu-Jitsu Trained Jogger Kills Cougar With Bare Hands After It Attacks Him - SPORTbible. SPORTbible - The Latest Sports News, Videos, Rumours & Pictures [online]. Dostupné z: <https://www.sportbible.com/news/animals-runner-killed-cougar-with-his-bare-hands-after-it-attacked-him-20190205>.
 - Brazílské jiu-jitsu – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Brazílské%20jiu-jitsu#Amat%20sk%20sk>.

- Brazílské jiu-jitsu – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Brazílsk%C3%A9_jiu-jitsu.
- Breathe: A Life in Flow by Rickson Gracie. Goodreads | Meet your next favorite book [online]. Copyright © [cit. 19.02.2022]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/55893794-breathe>.
- Capoeira – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Capoeira>.
- Carlos Gracie Senior | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/bjj-fighters/carlos-gracie-sr-profile>.
- closed | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=closed>.
- cross | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=cross>.
- Cross Choke | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/cross-choke>.
- Facebook. Access denied [online]. Copyright © 2023 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsu.com/blogs/jiujitsu/flow-roll>.
- Gilotina – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Gilotina>.
- Grappling – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Grappling#:~:text=Grappling%20je%20v%20podstat%4%9B%20sportovn%C3%AD%20verz%C3%AD%20MMA%2C%20kter%C3%A1,wrestling%20je%20v%20podrobn%C3%A9%20studii%20jednotliv%C3%BDch%20z%C3%A1pasnick%C3%BDch%20styl%C5%AF>.

- grip | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=grip>.
- guard | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=guard>.
- Guillotine BJJ – BJJ Fanatics. Access denied [online]. Copyright © 2023, [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjfanatics.com/blogs/news/guillotine-bjj>.
- hook | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=hook>.
- How do you maintain back control in BJJ? Never Lose Back Control again | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/bjj-lifestyle/bjj-back-control/>.
- How many guards are there in BJJ? The Ultimate list of all of the guard positions in Brazilian Jiu Jitsu - BjjTribes. BjjTribes - BJJ News, Interviews & Articles [online]. Dostupné z: <https://bjjtribes.com/list-of-all-of-the-guard-positions-in-brazilian-jiu-jitsu/>.
- How to ‘flow with the go’ with Master Rickson | Rickson Gracie Academy. Rickson Gracie Academy - Improve your Jiu-Jitsu with the legend. [online]. Dostupné z: <https://rickson.academy/en/posts/how-to-flow-with-the-go-with-master-rickson>.
- How To Back Mount BJJ | 10+ Tips For Back Control. Learn BJJ Faster Than Everyone Else - BJJ More [online]. Copyright © 2023 BJJ More [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjmore.com/back-mount-bjj/>.
- choke | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=choke>.

- Jiu-Jitsu For Women - Dealing With Common Training Issues - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: https://bjj-world.com/jiu-jitsu-for-women/#Rolling_With_Men.
- John Danaher (martial artist) - Wikipedia. [online]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/John_Danaher_\(martial_artist\)](https://en.wikipedia.org/wiki/John_Danaher_(martial_artist)).
- John Danaher. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100044377958206>.
- Jujitsuka or Jiujiiteiro?. How do you call yourself? A jujitsuka... | by BJJ Hashashin | Medium. Medium – Where good ideas find you. [online]. Dostupné z: <https://medium.com/@harrysuke/jujitsuka-or-jiujiteiro-7c68dae31d7c>.
- Jujutsu - Wikipedia. [online]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Jujutsu>.
- Kde vzít čas | Psychologie.cz. Homepage | Psychologie.cz [online]. Copyright © Copyright Mindlab s.r.o. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/kde-vzit-cas/>.
- Kimono – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kimono>.
- Kimura Lock (Submission) | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/kimura-lock>.
- Knee on Belly |. Home | [online]. Copyright © 2023 Student of BJJ LLC [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.studentofbjj.com/home/begin/basic-positions/knee-on-belly/>.
- koala | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 21.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=koala>.
- Krevety – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Krevety>.
- Krevety – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Krevety>.

- Lasso Guard - Everything you Need to Know About This Guard - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/lasso-guard/>.
- Luta Livre vs BJJ – History and Differences - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/luta-livre-vs-bjj-history-differences/>.
- Master The New BJJ Turtle Position To Become Unbeatable | Jiu Jitsu Legacy. Jiu Jitsu Legacy | BJJ Blog [online]. Copyright © 2023 Jiu Jitsu Legacy [cit. 03.02.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsulegacy.com/videos/new-bjj-turtle-position/#:~:text=A%20turtle%20position%20in%20BJJ%20is%20when%20a,on%20the%20mats%20%E2%80%93%20similar%20to%20a%20turtle.>
- Mental Benefits of BJJ – BJJ Fanatics. Access denied [online]. Copyright © 2023, [cit. 31.01.2023]. Dostupné z: <https://bjjfanatics.com/blogs/news/mental-benefits-of-bjj>.
- O goshi - Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/O_goshi.
- O goshi - Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/O_goshi.
- Old High German | dialect | Britannica. Encyclopedia Britannica | Britannica [online]. Copyright © Isselee [cit. 24.10.2022]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Old-High-German>.
- open | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=open>.
- OSS Meaning - Origin, Usage, And Purport - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 21.10.2022]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/what-does-oss-mean/>.
- Ostrava. [online]. Dostupné z: <https://www.draculino.cz/ostrava/>.

- Ostrava. [online]. Dostupné z: <https://www.draculino.cz/ostrava/>.
- Páka – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1ka>.
- páka – Wikislovník. [online]. Dostupné z: <https://cs.wiktionary.org/wiki/p%C3%A1ka>.
- pressing | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=pressing>.
- Pressure Passing - Concept and Details - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/pressure-passing-details/>.
- Proxemika – Wikisofia. [online]. Copyright © 2013 ISSN [cit. 13.01.2023]. Dostupné z: <https://wikisofia.cz/wiki/Proxemika>.
- Překladač Google. Překladač Google [online]. Dostupné z: <https://translate.google.cz/?sl=en&tl=cs&text=half&op=translate>
- Rear Naked Choke (RNC) | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/the-mata-leao>.
- Rolling In BJJ: How to Improve Your Sparring - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/rolling-in-bjj-improve-sparring/>.
- Royce Gracie - Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Royce_Gracie.
- Royce Gracie – Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Royce_Gracie.
- Sati – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sati>.
- shield | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=shield>.

- Single Leg Takedown - Most important key takedown for MMA and BJJ - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/single-leg-takedown/>.
- Snake Forward Drill for Brazilian Jiu Jitsu - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2023 Google LLC [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Fsj4NZQ8xgl>
- spar | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=spar>.
- Sparring – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sparring>.
- spider | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=spider>.
- Spider guard: What is it and Essential Techniques - BJJ Spot. Brazilian Jiu Jitsu (BJJ) News, Videos, Techniques, Lifestyle [online]. Copyright © Bjjspot All rights reserved [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjj-spot.com/spider-guard-essential-techniques/>.
- Správný strečink | Aktin. Sportovní výživa a funkční potraviny | Aktin [online]. Copyright © 2022 Vilgain s.r.o. [cit. 19.10.2022]. Dostupné z: <https://aktin.cz/spravny-strecink>.
- strip | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=strip>.
- submission | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=submission>.
- Sweep (martial arts) - Wikipedia. [online]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Sweep_\(martial_arts\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Sweep_(martial_arts)).

- Tai Otoshi - Attack The Back. BJJ News, Articles & Techniques | Attack The Back [online]. Dostupné z: <https://www.attacktheback.com/tai-otoshi/>.
- TAI OTOSHI. KODOKAN JUDO CZ [online]. Copyright © 2007 [cit. 13.01.2023]. Dostupné z: <https://www.kodokan-judo.cz/stranka-tai-otoshi-55>.
- TAI OTOSHI. KODOKAN JUDO CZ [online]. Copyright © 2007 [cit. 13.01.2023]. Dostupné z: <https://www.kodokan-judo.cz/stranka-tai-otoshi-55>.
- tap | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=tap>.
- Tatami – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tatami>.
- Tejpy, aneb k čemu slouží ty barevné pásky. Rehabilitace a fyzioterapie Dobříš pro děti a dospělé [online]. Copyright © 2023 janadurdikova.cz [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <http://janadurdikova.cz/tejpy-aneb-k-cemu-slouzi-ty-barevne-pasky/>.
- The Anatomy Of The BJJ Guard Position - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/bjj-guard-position-anatomy/>.
- The BJJ Ankle Lock - A Detailed Guide For Every Position - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/the-bjj-ankle-lock/>.
- The Half Guard in Jiu-Jitsu | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/techniques/half-guard>
- The Incredible Story of How Brazilian Jiu Jitsu Saved a Police Detective's Life. | Bjj Eastern Europe [online]. Copyright © Bjj Eastern Europe 2012. All rights reserved. Website setup [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjee.com/articles/the-incredible-story-of-how-brazilian-jiu-jitsu-saved-a-police-detectives-life/>.

- The Open Guard | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/featured/the-open-guard>.
- The Origin Story Of The Famous Gracie Garage - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/gracie-garage-story/>.
- The Principles Of The Knee Shield For BJJ – BJJ Fanatics. Access denied [online]. Copyright © 2023, [cit. 07.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjfanatics.com/blogs/news/the-principles-of-the-knee-shield-for-bjj#:~:text=The%20knee%20shield%20is%20usually%20your%20first%20line,shield%20is%20going%20to%20get%20stuffed%20every%20time>.
- The Story Of Carlos Alvarez - The First Blind Hispanic BJJ Black Belt. | Bjj Eastern Europe [online]. Copyright © Bjj Eastern Europe 2012. All rights reserved. Website setup [cit. 20.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bjee.com/articles/the-story-of-carlos-alvarez-the-first-blind-hispanic-bjj-black-belt/>.
- tornado | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 21.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=tornado>.
- tornado drill bjj - Bing video. Bing [online]. Dostupné z: <https://www.bing.com/videos/search?&q=tornado+drill+bjj&qs=n&sp=-1&pq=tornado+drillbjj&sc=0-15&cvid=74EE9A38D146453BABBDDBE9C33F715&ghsh=0&ghacc=0&ru=%2fsearch%3fq%3dtornado%2bdrill%2bbjj%26qs%3dn%26form%3dQBR%26sp%3d-1%26pq%3dtornado%2bdrilbjj%26sc%3d0-15%26sk%3d%26cvid%3d74EE9A38D146453BABBDDBE9C33F715%26ghsh%3d0%26ghacc%3d0%26ghpl%3d&view=detail&mmscn=vwrc&mid=2514FE94191F117520932514FE94191F11752093&FORM=VDRVSR&ajaxhist=0>.

- Transkripce češtiny pomocí IPA | Fonetický ústav. Fonetický ústav [online]. Copyright © FF UK 2015 [cit. 10.02.2023]. Dostupné z: <https://fonetika.ff.cuni.cz/o-fonetice/foneticka-transkripce/transkripce-cj-ipa/>.
- Upa (Bridge) Brazilian Jiu Jitsu Escape | How To | BJJmoves. Brazilian Jiu-Jitsu Videos | Learn Jiu Jitsu Moves & Techniques [online]. Copyright © 2018 BJJmoves.com [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://bjjmoves.com/jiu-jitsu-moves-techniques/escapes/upa-bridge/>.
- upa | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 19.10.2022]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=upa&type=5>.
- upa | Search Online Etymology Dictionary. Etymonline - Online Etymology Dictionary [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/search?q=upa>.
- Viktor Frankl – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Viktor_Frankl.
- Vyhledávání [opak]. Vokabulář webový [online]. Copyright © 2006 [cit. 15.11.2022]. Dostupné z: <https://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx?hw=opak>.
- What Are The Best BJJ Tournaments In The World? - BJJ World. BJJ World - Brazilian Jiu-Jitsu News, Health, Techniques, BJJ DVD [online]. Copyright © 2021 BJJ World [cit. 01.02.2023]. Dostupné z: <https://bjj-world.com/best-bjj-tournaments/#:~:text=The%20Best%20BJJ%20Tournaments%20For%20Everyo ne%201%201.,...%208%208.%20IBJJF%20No-GI%20%28Worlds%20And%20Euros%29>.
- What is Jiu Jitsu | BJJ Heroes. BJJ Heroes, the jiu jitsu encyclopedia [online]. Copyright © Copyright 2014. BJJ Heroes [cit. 19.02.2022]. Dostupné z: <https://www.bjjheroes.com/bjj-news/brazilian-jiu-jitsu#1>.
- What Is the Best Jiu Jitsu Academy? (With Examples) - BJJ Schools - JiuJitsu News. Jiu-jitsu News - Brazilian bjj technique,lifestyle,training and competition [online]. Copyright © 2023 JiuJitsu News [cit. 31.01.2023]. Dostupné z: <https://jiujitsu-news.com/what-is-the-best-jiu-jitsu-academy/>.

- Želvy – Wikipedie. [online]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDelvy>.